

“

Dan di antara tanda-tanda yang membuktikan kekuasaanNya dan kebijaksanaanNya ialah kejadian langit dan bumi, dan perbezaan bahasa kamu dan warna kulit kamu. Sesungguhnya yang demikian itu mengandungi keterangan-keterangan bagi orang-orang yang berpengetahuan ”

30:22 - Ar-Rum

TERAS 3: PERSEKITARAN BERDAYA HUNI DAN KOMUNITI INKLUSIF (*Liveable Environment and Inclusive Communities*)

BAB 6

“*Perancangan komprehensif yang mengambil kira keperluan fizikal dan sosial komuniti di semua peringkat umur dalam memastikan persekitaran berdaya huni diwujudkan*”

Persekitaran berdaya huni dan komuniti inklusif merupakan elemen penting ke arah mencapai pembangunan yang sejahtera dan makmur. Setiap individu mempunyai hak dalam mendapatkan tempat tinggal yang selesa dan kondusif serta akses terhadap kemudahan pendidikan asas untuk semua lapisan masyarakat. Kediaman, tempat bekerja, kawasan riadah, kemudahan masyarakat dan kejuruteraan yang selamat merupakan antara keperluan kehidupan fizikal yang menentukan daya huni persekitaran sesebuah kawasan. Perancangan yang komprehensif dapat mensasarkan komuniti yang inklusif dalam persekitaran yang berkualiti dan berdaya huni serta menjadikan perancangan dan pembangunan sesebuah kawasan kepada lebih mesra komuniti.

Selaras dengan jangkaan hampir 85% daripada jumlah penduduk akan mendiami kawasan bandar menjelang tahun 2040, keperluan terhadap ruang dan guna tanah komuniti bandar adalah tinggi. Sehubungan itu, Teras 3 memberi fokus kepada aspek perancangan penyediaan perumahan sebagai kemudahan asas untuk semua golongan penduduk, kemudahan pendidikan sebagai asas pembentukan masyarakat berpendidikan dan berdaya saing, dan kemudahan masyarakat sebagai pelengkap kepada persekitaran kehidupan yang kondusif dan berkualiti. Keterlibatan dan kolaborasi komuniti yang dinamik dan inovatif turut diberi penekanan supaya pelaksanaan tanggungjawab tersebut dapat mewujudkan sifat kepunyaan (*sense of belonging*) terhadap kawasan setempat.

Persekitaran berdaya huni dan komuniti inklusif memerlukan kesediaan negara dalam menyediakan perumahan yang selesa, melahirkan masyarakat berpendidikan, mewujudkan persekitaran kehidupan yang kondusif dan berdaya huni serta melibatkan komuniti dalam perancangan dan pembangunan.

Teras persekitaran berdaya huni dan komuniti inklusif mempunyai empat (4) hala tuju strategik iaitu:

KI 1 Perancangan Penyediaan Perumahan Untuk Semua Masyarakat

Perumahan merupakan kemudahan asas penduduk yang perlu diberi perhatian secara berterusan. Hala tuju strategik ini memberi fokus kepada perancangan dan penyediaan perumahan mampu milik bagi membendung isu ketidakseimbangan di antara penawaran dan permintaan semasa bagi perumahan, khususnya di kawasan bandar, yang melibatkan golongan M40 dan B40. Strategi bersesuaian bagi perancangan perumahan mampu milik di peringkat nasional perlu merangkumi kesesuaian lokasi iaitu di sekitar nod transit, memudahkan akses kepada pemilikan, mengawal selia pembangunan perumahan berdasarkan keperluan penduduk serta mekanisme kawalan harga rumah mengikut lokasi. Di samping itu, memperluas penubuhan Lembaga Perumahan bagi setiap negeri dijangka dapat menguruskan pembangunan perumahan mampu milik secara lebih sistematik dan efisien.

KI 2 Pembentukan Masyarakat Berpendidikan yang Berdaya Saing Secara Menyeluruh

Akses kepada kemudahan pendidikan merupakan satu aspek penting dalam pembangunan insan berkualiti dan seimbang. Perancangan dan penyediaan kemudahan pendidikan seharusnya memastikan kemudahan pendidikan dapat dicapai oleh semua lapisan masyarakat tanpa mengira status dan latar belakang. Keperluan ini berdasarkan pendidikan asas untuk semua golongan serta disusuli dengan pendidikan tinggi dan berkemahiran ke arah meningkatkan bilangan tenaga kerja mahir dalam pembangunan negara. Pembelajaran sepanjang hayat juga perlu dijadikan fokus berterusan bagi melahirkan masyarakat minda kelas pertama serta berdaya saing yang dapat menyumbang kepada pembangunan negara dalam pelbagai sektor.

KI 3 Persekitaran yang Kondusif dan Berdaya Huni

Persekitaran kehidupan yang kondusif merupakan salah satu faktor kepada daya huni sesebuah kawasan. Bagi mencapai hala tuju strategik ini, strategi yang dibentuk menekankan penyediaan ruang bersama dan kemudahan awam yang dapat meningkatkan kejiranan komuniti serta menyumbang kepada pembentukan persekitaran yang kondusif dan selesa. Keperluan semua golongan masyarakat perlu diambil kira dengan memastikan penyediaan kemudahan awam di lokasi yang mudah dikunjungi, menerapkan prinsip reka bentuk sejagat dan kaedah pembangunan secara bersepadu. Strategi berkaitan gaya hidup bersih, sihat dan selamat juga diberi penekanan menerusi galakan amalan hijau di kalangan komuniti.

KI 4 Perancangan dan Pembangunan Mesra Komuniti

Kolaborasi dan penglibatan komuniti akan memastikan keperluan dan kehendak komuniti diambil kira dalam perancangan dan pembangunan kawasan setempat. Strategi yang dibentuk memberi tumpuan kepada pemeraksanaan peranan orang awam serta kerjasama strategik dengan pihak berkepentingan bagi mewujudkan pembangunan yang komprehensif. Pelaksanaan strategi ini dapat mewujudkan sifat kepunyaan (*sense of belonging*) komuniti dalam melaksanakan tanggungjawab pembangunan secara bersama.

Gambaran Keseluruhan Teras Persekitaran Berdaya Huni dan Komuniti Inklusif

04

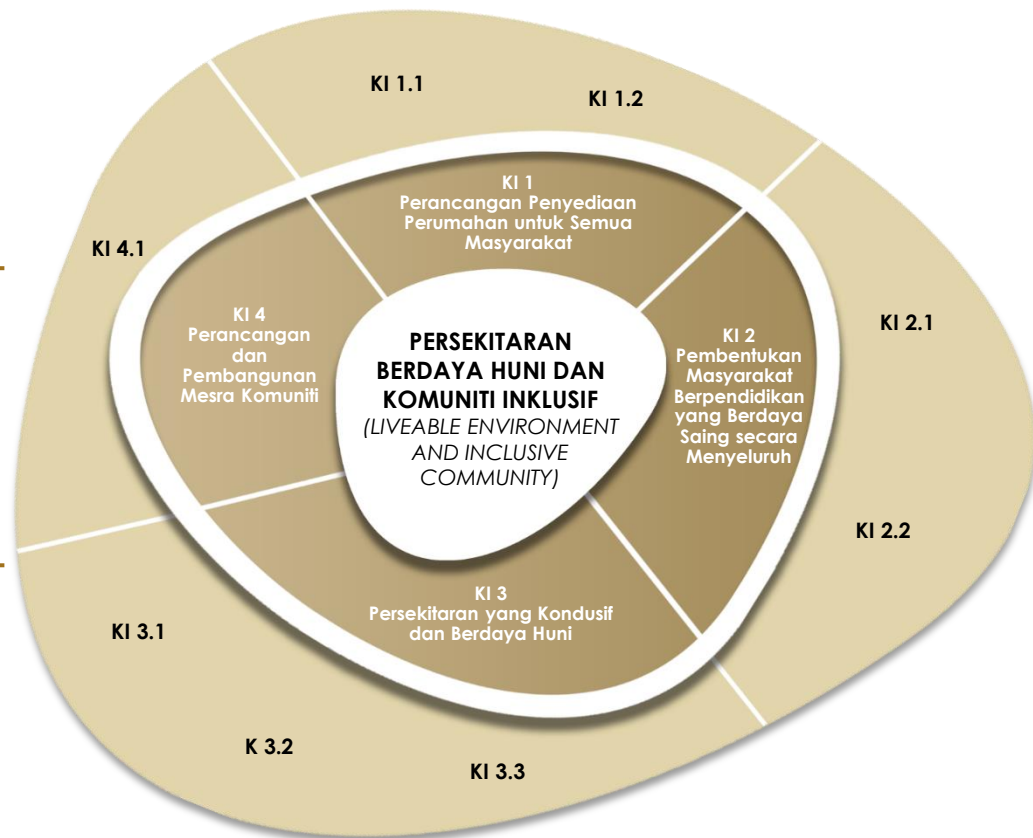
Hala Tuju Strategik

08

Strategi

19

Tindakan

PERANCANGAN PENYEDIAAN PERUMAHAN UNTUK SEMUA MASYARAKAT

- KI 1.1** Memastikan Penawaran Perumahan yang Bersesuaian Mengikut Keperluan
- KI 1.2** Mengawal Perancangan Penyediaan Perumahan yang Sistematis

PEMBENTUKAN MASYARAKAT BERPENDIDIKAN YANG BERDAYA SAING SECARA MENYELURUH

- KI 2.1** Menyediakan Kemudahan Pendidikan Asas Kepada Setiap Lapisan Masyarakat di Seluruh Negara
- KI 2.2** Memperkasakan Masyarakat Mahir dan Berpendidikan Tinggi Menerusi Institusi Pendidikan yang Bersepadu

PERSEKITARAN YANG KONDUSIF DAN BERDAYA HUNI

- KI 3.1** Mempergiat Pelaksanaan Konsep Kejiranan Komuniti Menerusi Penyediaan Ruang dan Kemudahan untuk Kegunaan Bersama
- KI 3.2** Membangunkan Kemudahan Masyarakat Secara Bersepadu dan Kondusif
- KI 3.3** Mengarusperdanakan Gaya Hidup Bersih, Sihat dan Selamat Dalam Perancangan dan Pembangunan

PERANCANGAN DAN PEMBANGUNAN MESRA KOMUNITI

- KI 4.1** Menerapkan Kolaborasi dan Perkongsian Strategik Dalam Pembangunan

KI 1 PERANCANGAN PENYEDIAAN PERUMAHAN UNTUK SEMUA MASYARAKAT

(Planning on Housing for All)

Penyediaan kediaman yang mencukupi, berkualiti dan mampu dimiliki bagi memenuhi keperluan penduduk yang semakin bertambah perlu diberi fokus dalam pembangunan negara. Selain daripada peruntukan perundangan dan dasar-dasar yang berkaitan, strategi perancangan dan peruntukan pembangunan juga penting dalam memastikan rakyat mendapat akses kepada perumahan yang dapat memberi keselesaan dan kesejahteraan sepenuhnya kepada penghuni.

Golongan sasaran seperti M40, B40 dan termasuk gelandangan di bandar dan pinggir bandar menjadi fokus utama dalam penyediaan rumah mampu milik (RMM) meliputi kesesuaian lokasi, mekanisme penyediaan serta kualiti perumahan dan kejaminan.

Dasar Perumahan Negara (DRN) (2018-2025) dibentuk bagi memacu agenda perumahan negara dan memberi garis panduan kepada setiap pihak terlibat dalam mencapai matlamat menyediakan perumahan yang mencukupi dan mampu dimiliki bagi kelompok rakyat yang memerlukan. Lima (5) fokus yang digariskan adalah :

1. Memastikan perumahan yang berkualiti untuk semua;
2. Menambah baik aksesibiliti dan tahap kemampuan memiliki rumah;
3. Memastikan kejiranan yang berkualiti dan kohesif;
4. Menambah baik koordinasi antara pembangunan perumahan dan pengangkutan untuk kualiti kehidupan yang lebih baik;
5. Memperkukuh keupayaan institusi untuk melaksanakan DRN (2018-2025).

Sumber: Dasar Perumahan Negara (2018 - 2025)

Menyedari permintaan yang tinggi bagi perumahan mampu milik, Dasar Perumahan Mampu Milik Negara disediakan bagi menyelaraskan aspek piawaian, spesifikasi utama, harga dan panduan bagi pembangunan rumah mampu milik (RMM) sama ada yang dibangunkan oleh Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri atau pihak swasta.

Berasaskan dua (2) dasar tersebut, RFN4, sebagai dokumen perancangan spatial peringkat persekutuan, memberi penekanan terhadap beberapa strategi bagi memastikan semua golongan masyarakat berupaya mendiami perumahan yang berkualiti sama ada di kawasan bandar atau di luar bandar. Seiring kepesatan pembangunan di Malaysia, keperluan spatial perumahan memberi fokus kepada penyediaan rumah mampu milik di lokasi yang bersesuaian di samping jaminan terhadap kualiti perumahan yang baik. Aspek pemilikan rumah oleh golongan sasaran turut dipermudahkan menerusi penubuhan Lembaga Perumahan serta cadangan mekanisme kawalan harga rumah mengikut lokasi.

HALA TUJU STRATEGIK KI 1

PERANCANGAN PENYEDIAAN PERUMAHAN UNTUK SEMUA MASYARAKAT

KI 1.1

Memastikan Penawaran Perumahan yang Bersesuaian Mengikut Keperluan

KI 1.2

Mengawal Perancangan Penyediaan Perumahan yang Sistematis

**STRATEGI
KI 1.1**

**MEMASTIKAN PENAWARAN PERUMAHAN YANG BERSESUAIAN MENGIKUT
KEPERLUAN**

Perkembangan dasar perumahan di Malaysia masa kini telah memasuki fasa ke-5 iaitu fasa penyediaan rumah mampu milik (RMM) yang telah diberikan penekanan sejak dari tahun 2012 sehingga kini.

Kepentingan RMM adalah selaras dengan peningkatan penduduk bandar khususnya disebabkan penghijrahan masuk penduduk daripada luar bandar. Proses perbandaran yang berterusan ini memerlukan perancangan perumahan dibuat secara sistematik supaya rumah yang ditawarkan menepati permintaan daripada golongan yang memerlukan.

Senario pembangunan perumahan semasa menunjukkan terdapatnya isu unit rumah tidak terjual yang ketara khususnya bagi rumah kos tinggi. Trend 2015 hingga 2019 menunjukkan peningkatan isu ini secara berterusan dengan kadar pertumbuhan 1.9%.

Peratusan ini jelas menunjukkan lambakan rumah tidak terjual berkait rapat dengan harga tawaran jualan rumah. Harga jualan yang tinggi menyebabkan tahap pemilikan rumah menjadi semakin rendah dari tahun ke tahun dan golongan yang memerlukan akan terus tidak mampu dan ketinggalan dalam memiliki rumah.

Situasi ini dapat dilihat menerusi Indeks Kemampuan Memiliki Rumah yang menggunakan pengukuran *median multiple* dan dinyatakan di dalam DRN 2018-2025.

Penambahbaikan terhadap dasar dan strategi perumahan semasa perlu dibuat bagi merapatkan jurang tersebut serta memastikan setiap penduduk memiliki rumah di negara ini.

Pada tahun 2016, indeks tersebut menunjukkan rakyat Malaysia berada pada indeks 5.0 iaitu pada tahap **Sangat Tidak Mampu (Rajah 6-1)**. Perihal ini menunjukkan jurang yang semakin tinggi bagi isu ketidakseimbangan penawaran dan permintaan di negara ini.

Dari aspek perancangan spatial, tindakan yang dicadangkan bagi pelaksanaan strategi ini meliputi kaedah dalam pemilikan RMM, keutamaan lokasi RMM di nod transit, kepentingan terhadap kualiti perumahan serta keperluan perumahan bagi warga emas.

NEGERI	2007	2009	2012	2014	2016	INDEKS KEMAMPUAN
Kelantan	4.4	4.5	6.2	7.1	5.5	>5.0 Benar-benar tidak mampu
Pulau Pinang	4.1	4.0	4.1	5.8	5.5	
Negeri Sembilan	3.3	3.4	2.8	5.0	5.1	
Pahang	3.7	3.9	3.8	5.3	5.0	4.1 - 5.0 Sangat tidak mampu
Johor	3.5	3.7	3.7	4.3	5.0	
MALAYSIA	4.4	4.4	4.0	5.1	5.0	
Terengganu	5.0	5.2	5.3	6.2	5.0	
W.P Kuala Lumpur	5.0	4.6	4.9	5.6	4.9	
Selangor	3.6	3.6	3.6	5.2	4.7	
Perak	3.5	3.5	3.3	5.1	4.6	
Kedah	4.1	4.0	3.6	3.4	4.3	
Perlis	3.6	4.5	4.3	4.5	4.0	3.1 - 4.0
Melaka	2.9	2.9	2.6	3.1	3.1	Agak tidak mampu

Nota: *Indeks 3.0 dan ke bawah menunjukkan kemampuan memiliki rumah

**W.P.Labuan dan W.P.Putrajaya tidak mempunyai data median pendapatan dan median harga rumah semasa kajian dijalankan

Rajah 6-1: Indeks Kemampuan Memiliki Rumah

Sumber: Dasar Perumahan Negara, 2018-2025

TINDAKAN KI 1.1A

Memastikan penawaran perumahan mampu milik seiring dengan permintaan

Tindakan ini bertujuan untuk memastikan semua golongan masyarakat terutama golongan B40, OKU, miskin rentan di kawasan bandar dan pinggir bandar dapat memiliki kediaman sendiri bagi mendapatkan kualiti kehidupan yang baik.

Projek Perumahan Rakyat (PPR) Perkasa Maluri

Oleh itu, sebagai salah satu usaha memudahkan akses pemilikan perumahan mampu milik oleh golongan sasaran, pihak berkuasa di setiap negeri perlu mengenal pasti jumlah keperluan perumahan mengikut golongan sasaran.

Langkah-langkah pelaksanaan adalah seperti berikut:

1. Menyediakan inventori bagi golongan yang memerlukan rumah mampu milik (RMM) seperti B40, M40 dan OKU khususnya di kawasan bandar dan pinggir bandar. Inventori ini akan meliputi bilangan isi rumah, tempat bekerja, pemilikan kenderaan, pendapatan isi rumah, keperluan perumahan dan sebagainya. Data yang diperolehi boleh menjadi asas pembentukan pangkalan data dalam membantu pihak berkuasa merancang dan menentukan kesesuaian lokasi bagi pembangunan RMM.
2. Memberi keutamaan kepada pembangunan RMM di seluruh negara terutamanya di kawasan yang mempunyai permintaan tinggi seperti di bandar-bandar utama di Konurbasi Nasional, Konurbasi Utara, Konurbasi Selatan dan Konurbasi Timur.
3. Mempelbagaikan jenis perumahan mampu milik mengikut kesesuaian golongan sasaran serta harga rumah. Kaedah pemilikan juga boleh dipelbagaikan mengikut kesesuaian setempat dan golongan sasaran.
4. Mengkaji kaedah dan teknologi bersesuaian dalam pembangunan RMM yang dapat mengurangkan kos dan tempoh pembinaan. Salah satu kaedah yang terbaik pada masa kini adalah melalui penggunaan Sistem Pembinaan Berindustri (IBS).
5. Membuat kajian penyelidikan dan pembangunan (R&D) yang berterusan dalam meningkatkan pemilikan RMM. Rujukan serta pengalaman negara luar boleh dilaksanakan mengikut kesesuaian dan acuan tempatan.
6. Mempertingkatkan pembangunan perumahan RMM di kawasan yang mempunyai permintaan tinggi serta melaksanakan pembangunan secara usaha sama antara sektor awam dan swasta.
7. Memastikan perumahan RMM disediakan dalam setiap cadangan pembangunan baharu berdasarkan syarat-syarat yang ditetapkan oleh Lembaga Perumahan Negeri / Bahagian Perumahan Negeri.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Jabatan Perumahan Negara
- Lembaga Perumahan Negeri / Bahagian Perumahan Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Kementerian Perumahan & Kerajaan Tempatan (KPKT)
- Lembaga Pembangunan Industri Pembinaan Malaysia (CIDB)

TINDAKAN KI 1.1B

Meningkatkan kualiti perumahan dan kejiranan melalui pembangunan yang lebih terancang

Dasar Perumahan Negara (2018-2025) turut menekankan kualiti perumahan di kawasan luar bandar bagi memastikan kesejahteraan penduduk. Kawasan luar bandar mempunyai kelebihan tersendiri untuk menjadi pilihan sebagai kawasan kediaman susulan daripada alam persekitarannya yang masih kurang terjejas dengan aktiviti pembangunan.

Cadangan langkah bagi melaksanakan tindakan ini adalah:

1. Menggalakkan proses 'kebangkitan semula desa' (*rural rebound*) menerusi pengukuhan hubungan bandar-desa yang dapat meningkatkan daya huni kawasan desa. Rangkaian perhubungan dan pengangkutan awam yang efisien akan menjadikan kawasan luar bandar mempunyai aksesibiliti yang baik dan sesuai sebagai kawasan kediaman dan bekerja di bandar yang berhampiran.
2. Menyediakan kemudahan asas, infrastruktur dan utiliti yang setaraf dengan kawasan bandar. Manakala kemudahan kemasyarakatan yang lain disediakan secara berpusat bagi meningkatkan penggunaan masyarakat setempat.
3. Memelihara kualiti persekitaran kawasan luar bandar melalui pengkalan sumber semula jadi seperti kawasan hutan, sawah padi, gunung-ganang, bukit-bukau, sungai dan sebagainya. Selain itu, elemen warisan budaya di rumah-rumah tradisional sedia ada juga perlu dipelihara dalam mewujudkan suasana persekitaran yang menarik dan pelbagai.
4. Perumahan terancang di luar bandar yang dibangunkan di atas lot-lot kecil atau lot lidi perlu mengambil kira keperluan perancangan penyediaan kemudahan awam bagi memastikan pembangunan baru mempunyai kemudahan yang mencukupi untuk keperluan penduduk.

FAKTA RINGKAS

Definisi Lot Lidi

Sebidang tanah yang mempunyai geran tanah yang sah, tetapi kemudiannya dipecah-pecahkan lot kecil untuk dijual semula dengan tujuan untuk membina rumah.

Sumber: Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT)

Contoh pembangunan lot lidi di Kubang Pasu, Kedah

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB)
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia

TINDAKAN KI 1.1C

Menyediakan persekitaran perumahan yang dapat memenuhi keperluan warga emas

Menurut Jabatan Perangkaan Malaysia, jumlah penduduk berusia 65 tahun atau lebih meningkat secara konsisten sejak beberapa dekad lalu.

Negara akan mencapai status negara menua apabila penduduk berumur 65 tahun dan ke atas mencapai 15% daripada jumlah penduduk.

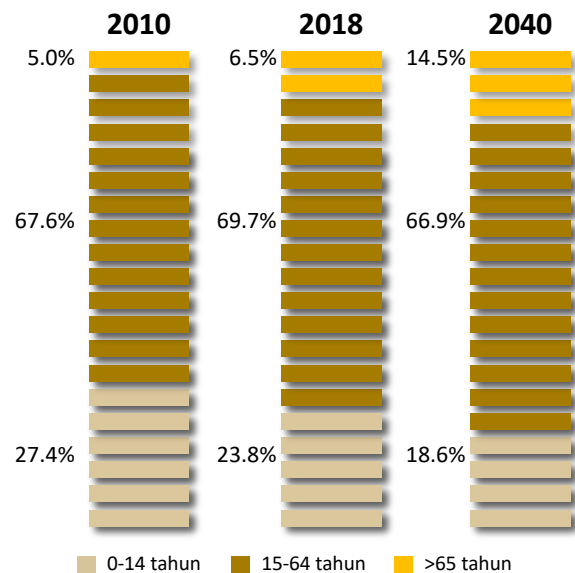
Perubahan struktur penduduk yang berlaku bagi tempoh 2010 - 2018 dijangka akan berterusan dengan berdasarkan **Rajah 6-2**, peratusan penduduk berumur melebihi 65 tahun adalah 14.5% pada tahun 2040.

Sehubungan itu, bagi menghadapi pertambahan penduduk menua di negara ini, penyediaan perumahan pada masa hadapan hendaklah mengambil kira keperluan warga emas dengan memberi keutamaan kepada aspek keselesaan, keselamatan, kemudahan sokongan yang lengkap dan daya huni tinggi.

Hal ini bagi memastikan kesejahteraan golongan ini tidak terabai dan mereka dapat terus memainkan peranan sebagai ahli masyarakat yang aktif.

Langkah-langkah yang perlu dilaksanakan adalah :

1. Menggunakan pakai **Garis Panduan Perancangan Fizikal Bagi Warga Emas** yang disediakan oleh PLANMalaysia dalam merancang pembangunan perumahan yang memberikan kemudahan kepada warga emas.

Rajah 6-2: Perubahan Struktur Umur Penduduk bagi Tahun 2010, 2018 dan 2040

Sumber: Jabatan Perangkaan Malaysia, 2018

2. Melaksanakan pembangunan secara skala besar dengan berkonsepkan *retirement village* perlu mempunyai susun atur dan reka bentuk pembangunan yang mengambil kira keperluan serta kemampuan fizikal warga tua. Pemilihan lokasi tapak perlu mengambil kira jarak dengan kemudahan kesihatan sedia ada atau mempunyai rangkaian pengangkutan yang baik untuk kegunaan semasa kecemasan. Selain perumahan sebagai komponen utama, kemudahan klinik dan pusat jagaan adalah penting bagi tujuan pemeriksaan kesihatan secara berkala dan juga kecemasan. Ruang bersama seperti rumah kelab, surau dan kawasan rekreasi perlu disediakan bagi membolehkan interaksi sosial dapat dijalankan.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat (KPWKM)
- Jabatan Kebajikan Masyarakat
- Jabatan Perumahan Negara
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia

STRATEGI
KI.1.2

MENGAWAL PERANCANGAN PENYEDIAAN PERUMAHAN YANG SISTEMATIK

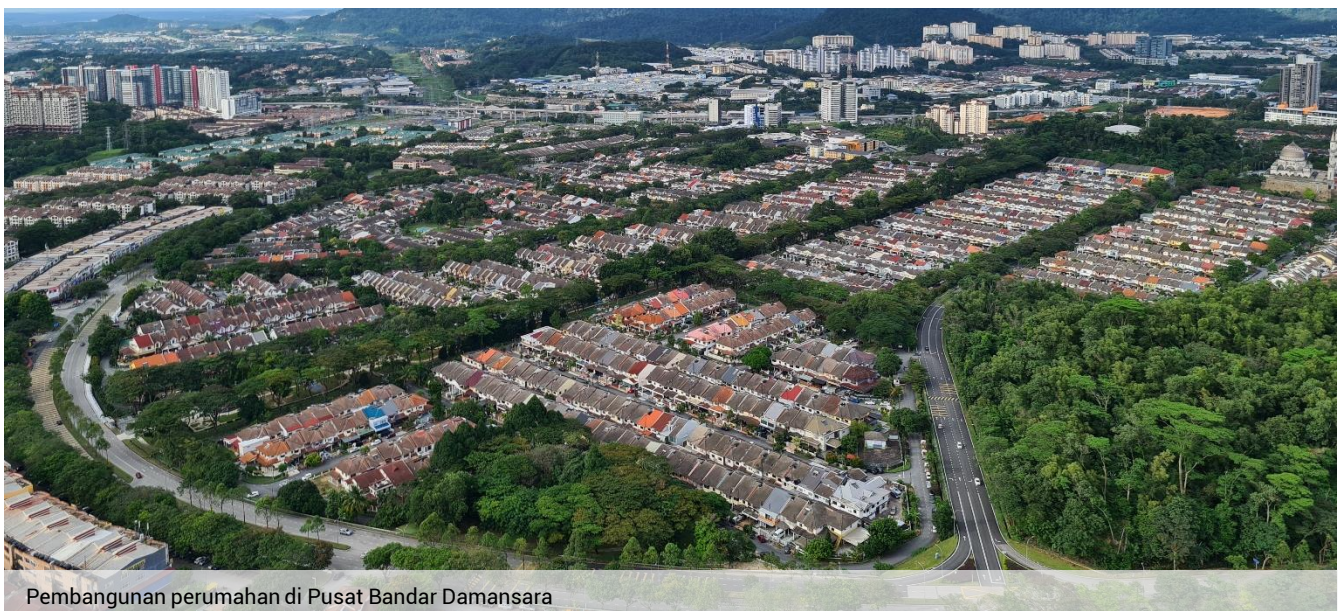
Perumahan bukan sahaja berperanan sebagai komponen guna tanah utama dalam sesebuah bandar, malah turut memainkan peranan sebagai sektor utama yang menjana dan memacu perkembangan industri hartanah dan pertumbuhan ekonomi di peringkat tempatan dan negara.

Oleh itu perancangan penyediaan perumahan perlu dikawal secara sistematik bagi memastikan pembangunan perumahan tersebut dapat menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi negara disamping memenuhi keperluan asas penduduk. Ketidakeimbangan antara penawaran dan permintaan perumahan mengikut lokasi masih menjadi isu utama dimana perkara ini seakan-akan tidak wujud dalam pasaran hartanah semasa khususnya di kawasan bandar. Di bandar-bandar utama, penawaran perumahan lebih menjurus kepada rumah kos tinggi seperti banglo, kondominium dan pangsapuri perkhidmatan berbanding permintaan tinggi bagi rumah mampu milik untuk golongan B40 dan M40.

Jurang antara penawaran dengan permintaan bagi rumah mampu milik amat ketara kesan daripada perubahan sosioekonomi, perbandaran serta perkembangan struktur penduduk. Berdasarkan Laporan Penyiasatan Pendapatan, Perbelanjaan Isi Rumah dan Kemudahan Asas (HIES) 2019, dianggarkan 73.1% daripada isi rumah B40 di bandar tinggal di rumah sendiri dan 23.2% tinggal di rumah sewa.

Ketiadaan atau kekurangan data dan statistik menyebabkan wujud jurang yang besar dalam menjalankan analisis permintaan dan penawaran ini. Perkara ini wajar ditangani agar analisis secara komprehensif dan holistik dapat dijalankan bagi membolehkan pemantauan dan perancangan yang lebih berkesan. Data statistik dan spatial dalam bentuk digital perlu diselaraskan di antara peringkat tempatan dan negeri.

Justeru, menerusi strategi ini penekanan akan diberikan terhadap keperluan di setiap negeri untuk merancang pembangunan perumahan secara lebih menyeluruh termasuklah menangani isu-isu semasa tersebut. Dari aspek perancangan spatial, kriteria bagi cadangan lokasi perumahan yang bersesuaian bagi golongan B40 dan M40 perlu dibentuk dengan melaksanakan kajian-kajian dalam mengenalpasti tapak atau kawasan yang berpotensi untuk pembangunan perumahan awam mampu milik.

Pembangunan perumahan di Pusat Bandar Damansara

TINDAKAN KI 1.2A

Memperluaskan penubuhan lembaga perumahan di setiap negeri untuk mengendalikan pembangunan perumahan secara lebih khusus

Peranan kerajaan negeri adalah penting bagi mengenal pasti keperluan perumahan di setiap negeri dalam menentukan tahap kemampuan memiliki rumah dan penetapan harga rumah mampu milik. Kerajaan negeri juga bertanggungjawab untuk menangani isu-isu perumahan dengan lebih teratur.

Penubuhan lembaga perumahan di setiap negeri adalah penting bagi menguruskan hal-hal dan menyelesaikan isu-isu berkaitan perumahan di sesuatu negeri antaranya memastikan penyediaan perumahan memenuhi keperluan penduduk dalam menyelesaikan isu-isu berkaitan pemilikan perumahan sama ada bagi projek perumahan awam mahupun swasta.

Pada masa kini, terdapat empat (4) buah negeri yang telah menubuhkan Lembaga Perumahan Negeri iaitu negeri Perak, Selangor, Melaka dan Pulau Pinang. Manakala negeri-negeri lain mempunyai Bahagian atau Unit Perumahan yang diletakkan di bawah Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri.

Sehubungan itu, tindakan untuk memastikan setiap negeri menubuhkan Lembaga Perumahan sendiri dilihat dapat mengendalikan pembangunan perumahan secara lebih khusus dan terkawal. Kawalan dari sudut perundangan juga dapat dilaksanakan bagi mengawal projek perumahan, agihan unit rumah, pemantauan, penyelenggaraan dan kawalan harga jualan perumahan.

Pembangunan perumahan dapat dikawal dan diselaraskan di setiap negeri melalui beberapa langkah pelaksanaan seperti berikut:

1. Mewujudkan enakmen lembaga perumahan negeri sebagai platform bagi mengawal industri perumahan dan perundangan.
2. Mengkaji kesesuaian mekanisme struktur pelaksanaan lembaga perumahan negeri.
3. Memperkukuh peranan lembaga perumahan negeri dengan mewujudkan platform integrasi spatial mengikut kawasan, unjuran dan analisis spatial yang menentukan kesesuaian lokasi.
4. Menyediakan pangkalan data perumahan bagi menyokong keseimbangan permintaan dan penawaran perumahan sebagai mekanisme kawalan pembangunan perumahan di peringkat negeri.
5. Memperkenalkan tabung simpanan wang amanah penyelenggaraan bangunan.

Lembaga Perumahan Negeri Pulau Pinang

Sumber: erumah.penang.gov.my

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Negeri

Agensi Sokongan

- Kementerian Perumahan & Kerajaan Tempatan (KPKT)
- Pihak Berkuasa Tempatan
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 1.2B

Merancang dan menyediakan perumahan yang bersesuaian di lokasi tumpuan utama

Peletakan kawasan perumahan jauh dari pusat pekerjaan dan pusat bandar akan meningkatkan kos perbelanjaan pengangkutan penduduk. Bagi membantu mengurangkan kos perbelanjaan pengangkutan, terutamanya bagi golongan B40, pembangunan rumah mampu milik (RMM) perlu diberi keutamaan di sekitar nod transit pengangkutan awam terutamanya di kawasan bandar. Ini juga dapat mengurangkan kebergantungan penduduk kepada penggunaan kenderaan persendirian.

Langkah-langkah yang perlu dilaksanakan adalah:

1. Mengadaptasi hasil kajian Pelan Induk Perancangan Bersepadu Guna Tanah dan Pengangkutan Awam Laluan MRT Selangor dan Kuala Lumpur (Laluan SBK) dan Laluan MRT Sg Buloh – Serdang – Putrajaya bagi tujuan perancangan lokasi RMM di stesen-stesen yang telah dikenalpasti.
2. Memperluas konsep pembangunan berorientasikan transit (TOD) bagi laluan rel seperti HSR dan ECRL yang melalui bandar-bandar utama di Semenanjung Malaysia serta menjalankan kajian-kajian yang bersesuaian.
3. Penyelarasan bersama antara Pihak Berkuasa Tempatan dengan Lembaga Perumahan atau Bahagian Perumahan Negeri bagi memastikan kawasan sekitar TOD menjadi lokasi pilihan bagi pembangunan RMM.
4. Memudahcara mekanisme pembangunan rumah mampu milik (RMM) yang melibatkan pengambilan tanah di kawasan TOD bagi tanah persendirian.
5. Melaksanakan perancangan bersepadu di kawasan TOD mengikut radius tertentu dengan mengambil kira keperluan penyediaan komponen dan kemudahan yang bersesuaian. Ini termasuklah rangkaian pejalan kaki, kawasan komersial, kawasan hijau / *place making* dan sebagainya.
6. Pemberian insentif tertentu bagi menggalakkan pembangunan RMM di kawasan sekitar TOD seperti:
 - Tambahan densiti / nisbah plot.
 - Pengurangan bilangan tempat letak kereta.
 - Pengurangan peratus serahan kawasan lapang.

Stesen MRT Pusat Bandar Damansara

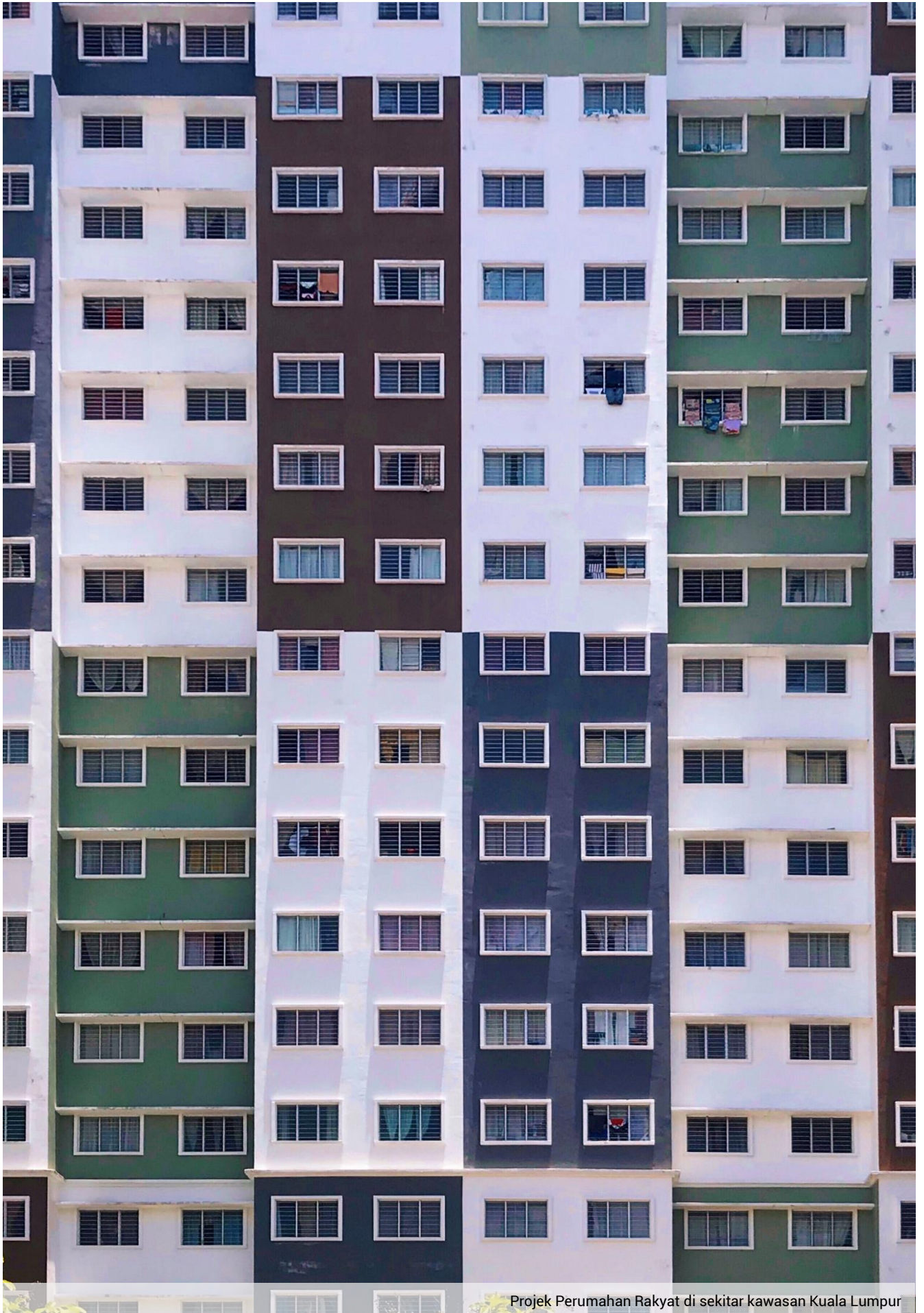
AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Perumahan & Kerajaan Tempatan (KPKT)
- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Kementerian Pengangkutan Malaysia (MOT)
- PLANMalaysia@Negeri

Projek Perumahan Rakyat di sekitar kawasan Kuala Lumpur

KI 2

PEMBENTUKAN MASYARAKAT BERPENDIDIKAN YANG BERDAYA SAING SECARA MENYELURUH

(The Emergence of Comprehensive Educated and Competitive Society)

Pembangunan modal insan meliputi usaha memperkasa individu melalui perancangan dan pembangunan fizikal, alam sekitar dan sosioekonomi.

Penduduk merupakan satu aset yang mampu menjana pertumbuhan negara secara mampan dengan fokus utama yang perlu diberi perhatian adalah pendidikan / pengetahuan dan kemahiran yang dapat melahirkan tenaga kerja pelbagai bidang dalam meningkatkan taraf hidup dan sosio ekonomi semasa. Oleh itu, perancangan spatial perlu menitikberatkan akses penduduk kepada kemudahan pendidikan dan latihan kemahiran bagi membina masyarakat yang berpendidikan dan berdaya saing.

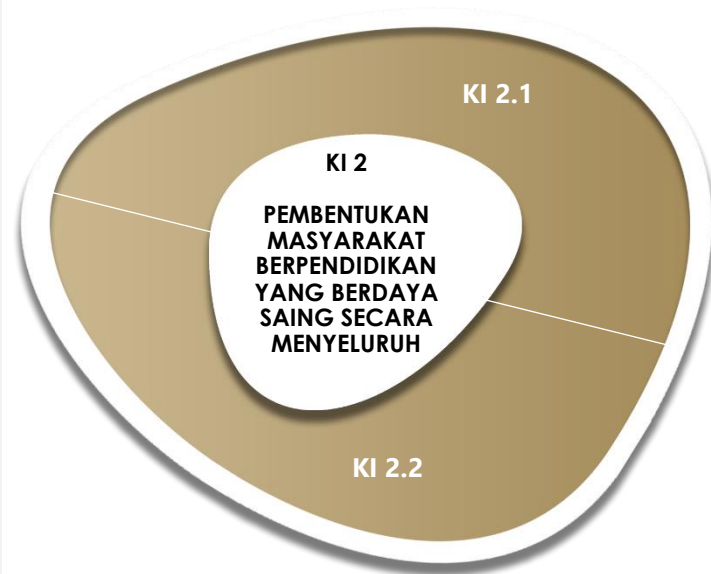
Pembangunan modal insan ke arah minda kelas pertama akan meliputi masyarakat berpengetahuan, mampu berdaya saing, berbudaya kerja cemerlang dan dilengkapi dengan kekuatan moral. Usaha pembangunan insan merupakan agenda jangka panjang dan memerlukan usaha serta komitmen daripada pelbagai peringkat.

Strategi melahirkan masyarakat berpendidikan yang berdaya saing dapat menyumbang ke arah peningkatan tenaga kerja mahir dan masyarakat berpendidikan tinggi. Secara tidak langsung, ia memacu kepada perkembangan produktiviti negara untuk membangun secara mampan dengan melahirkan Masyarakat Peribelajar yang akan meliputi:

1. Pemupukan budaya keilmuan dalam kalangan masyarakat.
2. Penglibatan aktif masyarakat dalam perundingan untuk menggubal dasar dan merancang pembangunan.
3. Pembangunan generasi pekerja berkemahiran tinggi berdasarkan keperluan industri masa hadapan.
4. Peningkatan pertukaran teknologi dan kejuruteraan berbalik dalam sektor pembuatan.
5. Pengukuhan dasar harta intelek bagi meningkatkan pembangunan harta intelek tempatan.

Sumber: Wawasan Kemakmuran Bersama, 2030

Perubahan ke arah kualiti hidup yang sempurna juga menekankan pendidikan sebagai salah satu faktor untuk mengubah kehidupan. Pembangunan insan dalam konteks perancangan spatial akan melihat kepada keperluan mewujudkan persekitaran yang kondusif dalam memajukan pembangunan insan khususnya dalam aspek kemudahan pendidikan dan kemahiran, terutamanya dari segi lokasi institusi pendidikan, kemudahan sokongan, aksesibiliti dan keselamatan.

HALA TUJU STRATEGIK KI 2

PEMBENTUKAN MASYARAKAT BERPENDIDIKAN YANG BERDAYA SAING SECARA MENYELURUH

KI 2.1

Menyediakan Kemudahan Pendidikan Asas Kepada setiap Lapisan Masyarakat di seluruh Negara

KI 2.2

Memperkasakan Masyarakat Mahir dan Berpendidikan Tinggi Menerusi Institusi Pendidikan yang Bersepadu

STRATEGI
KI 2.1

MENYEDIAKAN KEMUDAHAN PENDIDIKAN ASAS KEPADA SETIAP LAPISAN MASYARAKAT DI SELURUH NEGARA

Strategi menyediakan kemudahan pendidikan asas adalah untuk memastikan kemudahan pendidikan disediakan secukupnya kepada semua lapisan masyarakat secara menyeluruh termasuk di kawasan luar bandar.

Penyediaan kemudahan pendidikan yang mencukupi ini dapat memberi peluang kepada setiap penduduk untuk mempunyai keupayaan dan penguasaan ilmu pengetahuan tanpa mengira taraf ekonomi, umur, etnik dan latar belakang.

Pendidikan berkualiti yang diperolehi membolehkan mereka mencapai potensi masing-masing ke tahap yang optimum. Maka, akses kepada pendidikan secara fizikal merupakan aspek utama yang perlu diberi perhatian dalam perancangan spatial di peringkat negara.

Rajah 6-3 menunjukkan status penyediaan kemudahan pendidikan sedia ada di Malaysia. Sehingga tahun 2019, sebanyak 7,772 sekolah rendah, 2,436 sekolah menengah dan 20 Institut Pengajian Tinggi Awam (IPTA) telah disediakan di seluruh negara.

Rajah 6-3: Bilangan Kemudahan Pendidikan Semasa
Sumber: Kementerian Pendidikan Malaysia, 2019

Tiga (3) golongan utama yang berhadapan cabaran dalam mendapatkan akses kepada pendidikan dan membawa kepada isu keciciran adalah seperti berikut:

1. **Golongan B40;** sering dikaitkan sebagai 'miskin bandar' yang sentiasa berhadapan dengan cabaran untuk mendapatkan taraf kehidupan yang baik.
2. **Orang Kelainan Upaya (OKU);** tahap penyediaan masih lagi rendah bagi kelas pendidikan khas dan tenaga pengajar berkemahiran terutamanya bagi OKU masalah pembelajaran contohnya seperti sekolah pendidikan khas untuk anak autisme yang hanya tertumpu di sekolah-sekolah kawasan bandar.
3. **Orang Asal;** faktor geografi dan budaya di mana kecenderungan mendiami kawasan pedalaman menyukarkan akses kepada kemudahan pendidikan.

Justeru, RFN4 telah menggariskan tindakan cadangan penyediaan kemudahan pendidikan yang berkualiti bagi semua golongan masyarakat serta pendidikan khas untuk OKU, ke arah mewujudkan masyarakat berpendidikan agar tiga (3) golongan tersebut tidak terus ketinggalan dalam mendapatkan pendidikan.

Peningkatan penduduk bandar menjelang tahun 2040 memerlukan tindakan dan langkah pelaksanaan yang memberi keutamaan kepada akses pendidikan bagi golongan B40. Manakala cadangan penyediaan sekolah khas bagi OKU autisme, penyelarasan diperlukan mengikut kawasan bagi memenuhi keperluan golongan OKU autisme yang semakin meningkat.

Penyediaan infrastruktur sokongan seperti jalan dan kemudahan pengangkutan untuk kegunaan pelajar ke sekolah perlu dinaiktaraf bagi meningkatkan kemudahnya pelajar untuk ke sekolah.

TINDAKAN KI 2.1A

Memastikan setiap institusi pendidikan asas mempunyai kebolehcapaian fizikal dan maya (*virtual*) yang menyeluruh

Pendidikan asas meliputi pra sekolah, sekolah rendah dan menengah rendah perlu dinikmati oleh semua golongan pelajar tanpa sebarang kompromi.

Dalam konteks perancangan spatial, tindakan ini bertujuan memastikan tiada lagi isu keciciran pendidikan di kalangan pelajar, termasuk golongan orang asal di negara ini menerusi penyediaan sekolah yang mencukupi dengan aksesibiliti yang baik.

Oleh itu, langkah pelaksanaan yang bersepadu perlu dilaksanakan dan bukan hanya melibatkan pembangunan kemudahan pendidikan asas, tetapi juga penyediaan prasarana awam bagi memastikan kemudahan pendidikan dapat diakses dengan mudah oleh semua golongan pelajar sama ada pembelajaran secara fizikal mahupun secara maya.

Kebanyakan guru dan murid telah didedahkan sesi pembelajaran melalui dalam talian menerusi program Pelantar Pembelajaran Digital yang diperkenalkan di sekolah-sekolah seluruh negara. Bagi memastikan pembelajaran secara dalam talian dapat dicapai sepenuhnya kemudahan infrastruktur iaitu peralatan komputer dan capaian internet perlu dititiberatkan.

Bagi memastikan capaian fizikal dan maya yang menyeluruh untuk kemudahan pendidikan asas di kawasan bandar dan luar bandar, langkah-langkah berikut perlu dilaksanakan:

1. Mengenalpasti lokasi kemudahan sekolah yang mempunyai tahap kemudahsampaian tinggi berdasarkan zon gunatanah dalam rancangan tempatan.
2. Pembinaan dan pembangunan sekolah baru perlu diintegrasikan dengan kemudahan telekomunikasi.
3. Meningkatkan kolaborasi antara Kementerian Pendidikan Malaysia dengan Kerajaan Negeri dan PBT mengenai cadangan tapak yang diluluskan bagi mendapatkan peruntukan kewangan untuk dilaksanakan.

Pendidikan di sekolah berasaskan digital teknologi.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Jabatan Pendidikan Negeri
- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan
- Pejabat Pembangunan Negeri

Agensi Sokongan

- Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM)
- Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KPLB)
- Jabatan Kerja Raya

TINDAKAN KI 2.1B

Merancang penyediaan tapak sekolah pendidikan khas untuk golongan OKU di kawasan yang memerlukan

Penyediaan sekolah pendidikan khas adalah tempat pembelajaran bagi memenuhi keperluan pendidikan murid dengan keperluan khas.

Penyediaan sekolah pendidikan khas untuk golongan orang kelainan upaya (OKU) dapat membantu sistem pendidikan dilaksanakan secara teratur dan berkesan bagi membantu murid mencapai tahap berdikari yang tinggi.

Pada masa kini, terdapat beberapa sekolah pendidikan khas dan sekolah sedia ada yang menyediakan kemudahan bagi kelas pendidikan khas di seluruh negara.

Namun, penyediaan sekolah yang menyediakan kemudahan bagi murid berkeperluan khas terutama autisme masih di tahap yang rendah di seluruh negara.

Kepentingan sekolah ini adalah untuk mendidik dan membentuk murid melalui perkembangan mental, kestabilan emosi dan integrasi sosial.

Pematuhan garis panduan atau piawaian oleh jabatan berkaitan merupakan intervensi awal dalam pelaksanaan tindakan ini.

Langkah-langkah lain yang boleh dilaksanakan adalah:

1. Kajian terperinci berkaitan garis panduan penyediaan sekolah pendidikan khas termasuklah masalah pembelajaran (autisme) dan juga pelbagai jenis kelainan upaya yang lain perlu disediakan supaya dapat dijadikan rujukan dan panduan oleh pihak berkaitan.

FAKTA RINGKAS

Kategori Murid Berkeperluan Khas

Murid yang diperakukan oleh pengamal perubatan dalam 7 kategori Orang Kurang Upaya (OKU):-

- Kurang Upaya Pendengaran;
- Kurang Upaya Penglihatan;
- Kurang Upaya Pertuturan;
- Kurang Upaya Fizikal;
- Masalah Pembelajaran;
- Kurang Upaya Mental dan;
- Pelbagai (*Multiple Disabilities*).

Sumber: Garis Panduan Pendaftaran OKU, 2014

2. Menyelaraskan maklumat bilangan murid dan jenis OKU berdasarkan data e-Kasih sebagai asas kepada penyediaan tapak sekolah pendidikan khas untuk golongan terbabit supaya dapat disediakan dengan mencukupi di lokasi-lokasi yang strategik.
3. Melaksanakan perancangan tapak dengan mengambilkira keperluan fasiliti atau teknologi bersesuaian.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Jabatan Kebajikan Masyarakat
- Jabatan Pendidikan Negeri
- PLANMalaysia

Agensi Sokongan

- Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM)
- Pihak Berkuasa Tempatan

STRATEGI
KI 2.2

MEMPERKASAKAN MASYARAKAT MAHIR DAN BERPENDIDIKAN TINGGI
MENERUSI INSTITUSI PENDIDIKAN YANG BERSEPADU

Malaysia mencatatkan kadar penduduk bekerja dengan tahap kemahiran mahir sebanyak 27.2%, berbanding dengan kadar penduduk bekerja yang separa mahir sebanyak 60.4% (**Rajah 6-4**). Selain dari kekurangan tenaga kerja mahir, terdapat juga isu ketidakseimbangan di antara permintaan dan penawaran guna tenaga dan pengangguran berterusan di kalangan belia dan graduan yang baru menamatkan pengajian.

Negara juga masih bergantung kepada pekerja asing terutamanya dalam sektor ekonomi seperti pembuatan, pembinaan dan perkhidmatan.

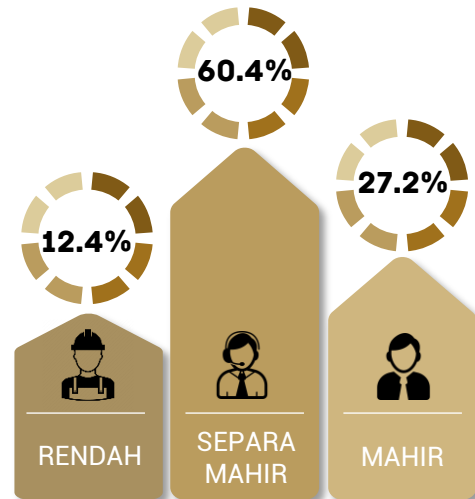
Sektor pembuatan merupakan sektor yang menggaji jumlah pekerja asing tertinggi pada kadar 35.4% daripada jumlah keseluruhan pekerja asing di Malaysia. Ini diikuti oleh sektor pembinaan dan sektor perkhidmatan, masing-masing pada kadar 21.5% dan 15.5%.

Negara memerlukan tenaga kerja terlatih dan memiliki kemahiran tinggi bagi memastikan ekonomi negara dapat terus bersaing dan memenuhi cabaran hingga ke peringkat antarabangsa.

Oleh itu, Kementerian Sumber Manusia komited untuk mencapai sasaran 35% pekerja berkemahiran tinggi dalam guna tenaga negara menjelang 2030.

Bagi mencapai hasrat ini, kerajaan telah memberi penekanan kepada pendidikan berasaskan Pendidikan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) bagi membangunkan dan melahirkan tenaga kerja mahir bertaraf dunia dengan potensi untuk mendorong pertumbuhan ekonomi Malaysia sehingga taraf negara berpendapatan tinggi.

Di bawah Teras Strategik Modal Insan Wawasan Kemakmuran Bersama 2030, kerajaan menyasarkan sekurang-kurangnya 60% lepasan SPM melanjutkan pelajaran dalam bidang Pendidikan Latihan Teknikal dan Vokasional (TVET) dan seterusnya mencapai sasaran 35% pekerja berkemahiran tinggi di kalangan guna tenaga negara.

Rajah 6-4: Peratusan Penduduk Bekerja Mengikut Tahap Kemahiran, 2018
Sumber: Laporan Survei Tenaga Buruh, Jabatan Perangkaan Malaysia, 2018

Bagi meningkatkan pembangunan tenaga kerja mahir dan separa mahir, institusi pendidikan yang sesuai perlu disediakan. Jalinan program pembelajaran dengan pihak industri dapat membantu dalam menggalakkan pemindahan teknologi dan pengetahuan bagi kedua-dua pihak, sekaligus memperkasakan masyarakat berpendidikan dan berkemahiran tinggi.

Kemahiran Malaysia atau lebih dikenali sebagai SkillsMalaysia 2.0 di bawah Kementerian Sumber Manusia telah diwujudkan sebagai platform meningkatkan kerjasama di antara semua kementerian dan agensi dengan pihak berkepentingan dalam memperkasakan bidang pendidikan berasaskan kemahiran.

Setakat ini, Institut Latihan Jabatan Tenaga Manusia (ILJTM) telah menjalinkan kerjasama rapat dengan syarikat antarabangsa yang beroperasi di Malaysia seperti Daikin Malaysia dan First Solar Malaysia bertujuan meningkatkan latihan dalam bidang teknikal bagi melahirkan lebih ramai tenaga mahir yang boleh berbakti di dalam negara.

TINDAKAN KI 2.2A

Membangunkan institusi pendidikan di lokasi yang dapat memberikan manfaat pembelajaran serta mewujudkan rantaian ekonomi setempat

Negara mempunyai kepelbagaian institusi pengajian tinggi yang meliputi institusi pengajian tinggi awam (IPTA), institusi pengajian tinggi swasta (IPTS) bertaraf universiti, IPTS bertaraf kolej universiti, IPTS bertaraf kolej, institut kemahiran, politeknik dan kolej komuniti yang menyumbang kepada pertumbuhan ekonomi setempat.

Menerusi tindakan ini, perancangan secara spatial akan mengintegrasikan institusi pendidikan sedia ada dengan potensi ekonomi setempat dan disesuaikan dengan peranan kawasan pertumbuhan melalui cadangan institusi pendidikan baru ataupun cadangan kursus pengajian yang bersesuaian.

Contohnya: menawarkan bidang berkaitan pengurusan padi atau rantaian aktiviti ekonomi yang bersesuaian di salah sebuah institusi pendidikan tinggi di negeri jelapang padi seperti negeri Kedah.

Sejajar dengan Dasar Automatif Negara, Pekan, Pahang dipilih sebagai pusat utama untuk pengeluaran automotif tempatan. Bagi meningkatkan status Pekan sebagai hab automotif perdana di rantau ini, DRB-Hicom telah menyediakan kolej automotif peringkat dunia. Mahasiswa berpeluang untuk melihat realiti industri, di samping dapat meningkatkan pelaburan ekonomi di kawasan setempat.

Sehubungan itu, terdapat beberapa langkah untuk memastikan tindakan ini dicapai secara saksama dalam pembangunan negara seperti berikut:-

1. Cadangan pembangunan institusi pendidikan pada masa hadapan perlu fokus kepada latihan kemahiran yang berasaskan kepada potensi setempat melalui penawaran kursus pengajian yang selaras dengan permintaan industri semasa atau bersesuaian dengan aktiviti ekonomi setempat.
2. Membangunkan pusat penyelidikan dan pembangunan (R&D) berkaitan dengan produk tempatan yang memberi kesan kepada rantaian aktiviti ekonomi setempat.
3. Mewujudkan kerjasama antara institusi pendidikan dan pemain industri menerusi tenaga pengajar, latihan kemahiran dan peluang pekerjaan.
4. Meningkatkan kolaborasi antara Kementerian Pengajian Tinggi dengan Kerajaan Negeri dan PBT untuk menyelaraskan keperluan tapak-tapak cadangan institusi pendidikan pada masa hadapan.

DRB-HICOM University of Automotive Malaysia, Pekan

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Pengajian Tinggi (KPT)
- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan
- Pejabat Pembangunan Negeri

Agensi Sokongan

- Kementerian Pembangunan Luar Bandar (KLPB)
- Jabatan Kerja Raya

TINDAKAN KI 2.2B

Menggalakkan amalan pembelajaran sepanjang hayat bagi meningkatkan kemahiran dan kompetensi tenaga kerja

Berdasarkan sistem pendidikan Malaysia, Pendidikan Sepanjang Hayat (PSH) telah menjadi tonggak ketiga untuk menggerakkan pembangunan modal insan di negara ini selepas sistem sekolah dan pendidikan tertiar.

Kerajaan mengutamakan agenda PSH bagi memastikan masyarakat mendapat peluang pendidikan merentasi peringkat umur, latar belakang pendidikan dan lokasi pembelajaran.

Dengan mewujudkan hab pendidikan mengikut potensi setempat sebagai lokasi PSH, ia dapat menarik lebih ramai lapisan masyarakat untuk meningkatkan kemahiran ke arah peningkatan kompetensi tenaga kerja.

Universiti Malaysia Pahang (UMP) di Gambang, Pahang telah memulakan langkah pembudayaan dan pemerkasaan PSH melalui penawaran program berdasarkan kawasan perindustrian setempat untuk melatih pelajar dalam bidang kejuruteraan.

Berdasarkan pembentangan Belanjawan 2021, kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM1 bilion untuk 200 ribu orang pelatih merangkumi program peningkatan kemahiran dan latihan semula atau '*reskilling and upskilling*'. Ianya akan dilaksanakan dengan tumpuan kepada kebolehpasaran pekerja dan padanan pekerjaan untuk semua golongan belia terutama anak-anak muda, ibu tunggal dan penganggur seluruh negara.

FAKTA RINGKAS

Definisi Pendidikan Sepanjang Hayat (PSH)

Pembelajaran yang disertai oleh mereka yang berumur 15 hingga 64 tahun ke atas kecuali pelajar profesional.

Sumber: Pelan Induk Pembudayaan PSH Peringkat Nasional 2011 - 2020

Oleh itu, cadangan langkah pelaksanaan yang bersesuaian adalah seperti berikut:

1. Menggalakkan promosi penawaran Pembelajaran Sepanjang Hayat (PSH) kepada masyarakat setempat.
2. Membangunkan pelbagai elemen prasarana pendidikan sebagai sokongan agenda Pembelajaran Sepanjang Hayat (PSH).
3. Membangunkan kemudahan Pendidikan Agama dan Pusat Aktiviti Warga Emas (PAWE) yang dilengkapi dengan kemudahan sokongan.
4. Mengenal pasti pendidikan yang bersesuaian mengikut keperluan golongan sasaran dan sejajar dengan trend semasa.
5. Mewujudkan hubungan strategik antara agensi PSH supaya perkongsian kemudahan infrastruktur, program dan kepakaran dapat dimanfaatkan bersama.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Pengajian Tinggi (KPT)
- Kementerian Sumber Manusia (MOHR)
- Jabatan Kebajikan Masyarakat

Agensi Sokongan

- Pihak Berkuasa Negeri
- Perbadanan Tabung Pembangunan Kemahiran
- Pembangunan Sumber Manusia Berhad

KI 3

PERSEKITARAN YANG KONDUSIF DAN BERDAYA HUNI

(Conducive and Livable Environment)

Persekitaran yang kondusif, berkualiti dan berdaya huni merupakan aspek yang penting dalam pembangunan sesebuah kawasan petempatan. Matlamat untuk mewujudkan satu persekitaran yang kondusif dan berdaya huni, perlu menitikberatkan keterangkuman nilai kesejahteraan dan keselesaan dalam penyediaan ruang tempat tinggal dan persekitarannya tanpa mengira perbezaan demografi dan sosioekonomi komuniti.

“

Persekitaran kondusif, berkualiti dan berdaya huni adalah merujuk kepada kawasan kediaman yang dilengkapi dengan prasarana awam serta ruang khusus bagi tujuan aktiviti sosial dan ekonomi ke arah membentuk masyarakat sejahtera

”

Penekanan diberikan kepada elemen dan ciri-ciri ruang kejiranan yang berkualiti, selesa, selamat dan mempunyai kebolehcapaian yang baik bagi komuniti setempat sama ada di kejiranan bandar atau luar bandar. Tindakan yang dicadangkan menerapkan elemen-elemen yang memperkasa golongan sasar agar tahap inklusif dapat diperkukuh bagi mencapai matlamat masyarakat sejahtera.

Bagi mewujudkan persekitaran yang kondusif dan berdaya huni, kawasan petempatan dan kejiranan perlulah lengkap dan mampan dengan penyediaan kemudahan dan perkhidmatan asas mengikut piawaian dan keperluan semasa serta keperluan-keperluan sosial.

HALA TUJU STRATEGIK KI 3

PERSEKITARAN YANG KONDUSIF DAN BERDAYA HUNI

KI 3.1

Mempergiat Pelaksanaan Konsep Kejiranan Komuniti Menerusi Penyediaan Ruang dan Kemudahan untuk Kegunaan Bersama

KI 3.2

Membangunkan Kemudahan Masyarakat secara Bersepadu dan Kondusif

KI 3.3

Mengarusperdanakan Gaya Hidup Bersih, Sihat dan Selamat dalam Perancangan dan Pembangunan

**STRATEGI
KI 3.1**

MEMPERGIAT PELAKSANAAN KONSEP KEJIRANAN KOMUNITI MENERUSI PENYEDIAAN RUANG DAN KEMUDAHAN UNTUK KEGUNAAN BERSAMA

PERKAITAN
SDGs

>SDG3 >SDG9
>SDG11

Konsep kejiranan komuniti dapat membentuk masyarakat yang lebih inklusif dan memberi manfaat kepada penduduk dengan menetap di sesebuah tempat yang boleh menawarkan tempat untuk tinggal, bermain dan bekerja.

Kejiranan komuniti juga dapat memupuk setiap ahli komuniti memiliki rasa kepunyaan dan prihatin terhadap harta benda, ruang dan fasiliti yang dikongsi bersama. Ini dapat melahirkan rasa tanggungjawab terhadap komuniti dan kawasan tempat tinggal, sekali gus mengelakkan permasalahan seperti vandalisme dan lain-lain masalah sosial.

Melalui strategi ini, konsep kejiranan komuniti dapat dipergiatkan dan diperkasakan menerusi kelestarian persekitaran, kebolehcapaian kejiranan, keselamatan komuniti dan harta benda.

Selaras dengan pembangunan ekonomi di bandar-bandar, perhatian juga perlu diberikan kepada pembangunan infrastruktur, utiliti dan kemudahan awam di setiap kejiranan.

Selain itu, strategi ini juga memfokuskan kepada tiga (3) tindakan utama dalam memastikan konsep kejiranan komuniti dapat diamalkan di kawasan kejiranan di Malaysia.

Konsep kejiranan komuniti seharusnya dapat memberikan kemudahan tempat tinggal yang selamat, tempat beriadah yang mencukupi, dilengkapi dengan bekalan air, elektrik dan telekomunikasi yang cekap serta sistem pengangkutan yang baik.

Tindakan-tindakan ini memperincikan langkah pelaksanaan dari segi penyediaan ruang kemudahan yang boleh digunakan secara bersama, membangunkan persekitaran yang mudah diakses, dan mengarusperdana amalan gaya hidup bersih, sihat dan selamat dalam kawasan tempat tinggal penduduk terutama di kawasan bandar-bandar utama.

Ruang riadah di kawasan komuniti Presint 14, Putrajaya

TINDAKAN KI 3.1A

Mewujudkan ruang interaksi komuniti untuk kegunaan awam

Ruang *placemaking* boleh dilaksanakan di kawasan-kawasan perumahan dan bandar lama dengan menyuntik aktiviti dan daya tarikan baharu yang bersesuaian dengan kehendak generasi muda dan komuniti setempat. Selain itu, ia berperanan untuk membantu mengembalikan aktiviti kehidupan dan pekerjaan di kawasan yang semakin ditinggalkan.

Placemaking lebih mudah untuk dilaksanakan jika ruang-ruang awam dalam sesuatu kawasan itu dijadikan sebagai ruang interaksi komuniti dan juga ruang kehidupan dalam menjalankan aktiviti seharian.

Tanah-tanah dan ruang-ruang yang kosong dan terbiar digalakkan untuk pembangunan yang memberi daya tarikan baharu bagi mengembalikan suasana kehidupan yang aktif di kawasan tersebut.

Kawasan-kawasan ini berpotensi untuk dijadikan taman kecil yang dilengkapi dengan tempat duduk dan ruang lapang untuk tujuan rekreasi dan bersosial. Manakala, lorong-lorong boleh dijadikan ruang untuk berniaga, kawasan pameran aktiviti seni dan sebagainya.

Sebagai contoh, lorong belakang Jalan Alor di Bukit Bintang, Kuala Lumpur yang berubah daripada lorong belakang kedai yang kotor, menjadi sebuah lorong seni jalanan. Ruang *placemaking* berkenaan diperluas kegunaannya, bukan sahaja bagi tujuan pembentukan identiti tetapi juga dijadikan kawasan penjanaan ekonomi bagi masyarakat setempat.

Sehubungan itu, terdapat beberapa langkah pelaksanaan dalam memastikan tindakan ini dilaksanakan adalah seperti berikut:

1. Mengalakkan penyediaan ruang *placemaking* untuk kegunaan awam bagi pembangunan baharu.
2. Memastikan ruang *placemaking* mempunyai aksesibiliti yang boleh dihubungkan dengan rangkaian pengangkutan awam atau kenderaan persendirian sebagai tarikan pengunjung.
3. Cadangan komponen di ruang ini perlu mempunyai identiti yang menarik dan mengikut trend perkembangan semasa seperti inkubator yang juga dapat memberi manfaat bagi tujuan komersial.

Seni jalanan belakang rumah kedai di Sungai Melaka

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Tempatan
- Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional (JPNIN)

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 3.1B

Menyediakan rangkaian pejalan kaki dan basikal yang menyeluruh untuk kemudahan komuniti

Aspek penyediaan laluan pejalan kaki dan basikal telah diiktiraf oleh pihak kerajaan sebagai salah satu komponen penting dalam memacu pertumbuhan ekonomi negara melalui pembangunan perbandaran yang mampan.

Penyediaan laluan pejalan kaki dan basikal juga dapat membantu menyelesaikan pelbagai masalah yang berkaitan dengan lalu lintas, antaranya kesesakan jalan raya, pelepasan karbon dan kemalangan jalan raya.

Usaha mewujudkan kemudahsampaian yang bersambungan melalui penyediaan kemudahan laluan berjalan kaki dan laluan basikal juga merupakan salah satu komponen utama dalam Garis Panduan Perancangan Kejiranan Hijau.

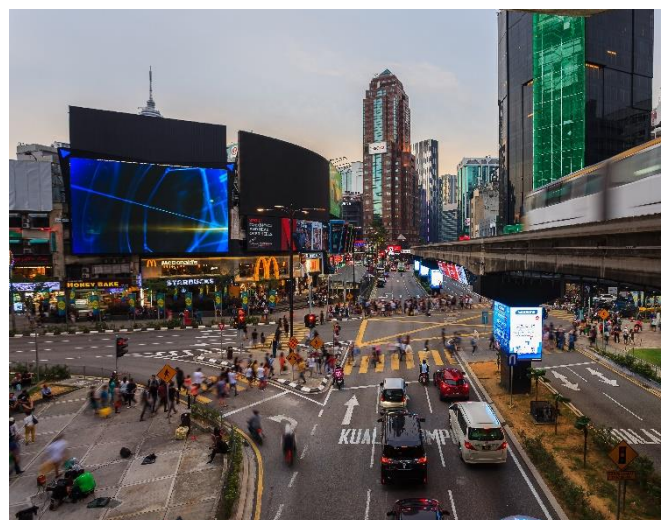
Majlis Teknologi Hijau dan Perubahan Iklim Negara telah mengenal pasti bahawa inisiatif penyediaan laluan pejalan kaki dan basikal merupakan salah satu langkah segera yang perlu dilaksanakan bagi mengurangkan intensiti pelepasan karbon yang mencemarkan alam sekitar.

Kepentingan penyediaan laluan pejalan kaki boleh dibahagikan kepada beberapa aspek seperti:

- Pengaturcaraan Lalu Lintas
- Pembaikan Ekonomi Bandar
- Pembaikan Mutu Alam Sekitar
- Faedah Sosial

Bagi memastikan penyediaan laluan pejalan kaki dan basikal secara menyeluruh, langkah-langkah berikut perlu dilaksanakan:

1. Membentuk dan melaksanakan pelan induk rangkaian laluan pejalan kaki dan basikal di kawasan bandar.
2. Menyediakan laluan pejalan kaki sebagai penghubung utama aktiviti-aktiviti kepada stesen-stesen transit atau pusat-pusat tumpuan.
3. Pengasingan laluan pejalan kaki dengan basikal terutama di kawasan pembangunan perbandaran baharu.

Laluan pejalan kaki di tengah-tengah Bukit Bintang

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri

STRATEGI
KI 3.2

 MEMBANGUNKAN KEMUDAHAN MASYARAKAT SECARA BERSEPADU DAN
KONDUSIF

Menjelang tahun 2040, penyediaan kemudahan masyarakat perlu dipertingkatkan selaras dengan peningkatan jumlah penduduk pada masa hadapan untuk menjamin kesejahteraan penduduk dan menyokong kehidupan bermasyarakat. Penekanan perlu diberikan terhadap aspek peletakan, kuantiti yang mencukupi berbanding jumlah penduduk dan kualiti kemudahan supaya dapat memastikan keseimbangan penyediaan pembangunan di kawasan bandar dan luar bandar.

Kemudahan yang harus disediakan perlulah berkualiti dan dipertingkatkan penggunaannya termasuk kemudahan kesihatan, pendidikan, sukan dan kemudahan awam di kejiranan komuniti.

Kawasan berkepadatan tinggi terutamanya di bandar-bandar utama pula digalakkan untuk menyediakan ruang kemudahan secara pembangunan bercampur dan pembangunan pelbagai kegunaan supaya penggunaan ruang dapat digunakan secara maksimum. Penyediaan kemudahan kesihatan juga boleh diintegrasikan dalam kemudahan bersepadu supaya dapat memastikan akses yang menyeluruh kepada penjagaan kesihatan.

Selain itu, penyediaan kemudahan perkuburan secara bersepadu digalakkan seiring dengan perkembangan urbanisasi yang berlaku di seluruh negara masa kini.

Setiap lapisan masyarakat berhak untuk mendapatkan aksesibiliti dan kualiti terhadap kemudahan masyarakat melalui penerapan reka bentuk sejagat di persekitaran tempat tinggal penduduk.

Pihak berkepentingan hendaklah merancang dan mereka bentuk kemudahan-kemudahan dan persekitaran bandar yang dapat memenuhi keperluan akses oleh semua golongan individu termasuk kanak-kanak, warga emas dan golongan orang kelainan upaya (OKU). Penyediaan kemudahan masyarakat mampu memberi manfaat serta memenuhi kehendak masyarakat setempat dan mencapai matlamat pembangunan mampan.

Kompleks Terminal Larkin Sentral yang merangkumi terminal bas, masjid, ruang perniagaan dan pasar basah awam.

TINDAKAN KI 3.2A

Memastikan penyediaan kemudahan masyarakat secara bersepadu mengikut keperluan komuniti setempat di lokasi yang mudah akses

Penyediaan kemudahan masyarakat secara berpusat diperlukan di lokasi yang mudah diakses oleh masyarakat terutama di kawasan bandar-bandar utama yang mengalami kepesatan pembangunan dan kekurangan tanah untuk dibangunkan.

Penyediaan kemudahan perlu mencukupi dari segi kuantiti dan kualiti, kerana ia bukan sahaja menggambarkan perubahan permintaan tetapi juga sebagai indikator tahap pembangunan mampan negara ke arah pembentukan komuniti sejahtera.

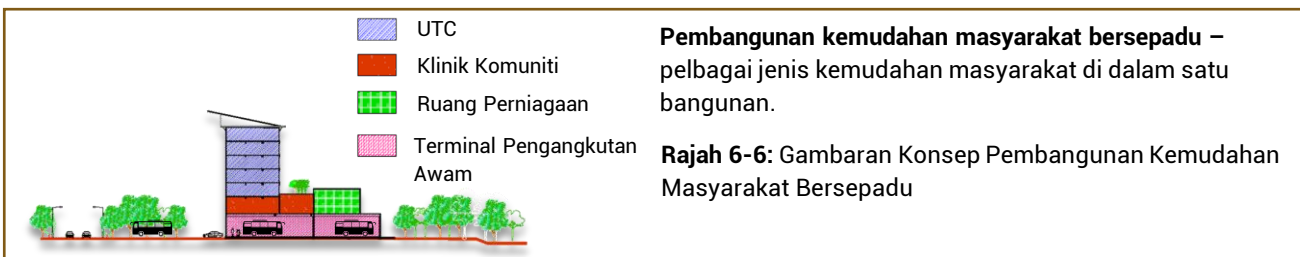
Pembangunan kemudahan masyarakat bersepadu di bawah satu bumbung sama ada secara *vertical* mahupun *horizontal* dapat mengoptimumkan ruang pembangunan di sesebuah kawasan terutama di kawasan yang berkepadatan tinggi.

Pelbagai jenis kemudahan awam yang boleh diberi perhatian antaranya kemudahan kesihatan, terminal pengangkutan, pasar awam, pusat aktiviti masyarakat dan kemudahan sukan untuk ditempatkan dibawah satu bumbung dengan konsep *one stop center*.

Selain itu, ia juga dapat meningkatkan lagi kemudahsampaian dan juga memudahkan penduduk setempat untuk mendapatkan perkhidmatan di pusat sehenti.

Langkah-langkah untuk menyediakan kemudahan masyarakat bersepadu adalah seperti berikut:

1. Menggalakkan pembangunan kemudahan masyarakat secara menegak (*vertical*) mengikut keperluan utama yang diperlukan oleh masyarakat setempat bagi kawasan yang mempunyai kesediaan tanah pembangunan yang terhad.
2. Mencadangkan kemudahan secara bersepadu mengikut lokaliti setempat bagi memudahkan masyarakat untuk mendapatkan pelbagai jenis perkhidmatan di satu tempat sahaja tanpa perlu bergerak jauh ke tempat lain.
3. Memerlukan garis panduan perancangan kemudahan masyarakat bersepadu yang merangkumi pembangunan secara menegak.
4. Menempatkan kemudahan kesihatan seperti klinik kesihatan atau klinik komuniti sebagai salah satu keperluan dalam kompleks kemudahan masyarakat bersepadu.
5. Membangunkan kemudahan Pusat Aktiviti Warga Emas (PAWE) secara bersepadu bagi persediaan kepada negara masyarakat menua.
6. Menggalakkan kerjasama antara agensi dan pemaju dalam membangunkan kemudahan bagi tujuan kepentingan komuniti.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Jabatan Kebajikan Masyarakat
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Pihak Berkuasa Negeri
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 3.2B

Menyediakan kawasan perkuburan secara bersepadu di lokasi yang strategik

Tanah perkuburan Islam dan bukan Islam merupakan salah satu kemudahan awam yang perlu diambil kira dalam perancangan sesebuah kawasan kejiranan.

Peningkatan kadar urbanisasi terutamanya di bandar-bandar utama mengakibatkan keperluan tanah bagi kawasan perkuburan adalah terhad. Sehubungan itu, perancangan yang strategik diperlukan dalam penyediaan dan pengurusan tanah perkuburan bagi memastikan penggunaan tanah perkuburan yang lebih optimum di lokasi yang strategik.

Oleh yang demikian, langkah-langkah yang boleh diperhalusi oleh semua pihak untuk melaksanakan tindakan ini adalah:

1. Merancang penyediaan kawasan perkuburan secara berpusat di peringkat negeri supaya mudah diuruskan dan diselenggarakan untuk jangka masa yang panjang. Pengurusan tanah perkuburan perlu memastikan penggunaan tanah secara optimum melalui penyusunan ruang kubur yang teratur dan dapat menjimatkan tanah sebaik mungkin.
2. Menyediakan pelan induk perkuburan nasional dan diintegrasikan dalam penyediaan rancangan struktur dan rancangan tempatan.
3. Menambah baik penggunaan tanah melalui penyediaan kawasan perkuburan yang disepadukan dengan kegunaan tanah untuk tujuan lain seperti kawasan rekreasi, rizab rentis, zon penampakan, dan kawasan lapang.
4. Membangunkan perkuburan secara bertingkat di bandar-bandar utama yang mempunyai keperluan tanah yang terhad dan kepadatan penduduk yang tinggi terutamanya dalam kawasan nod pertumbuhan utama.

FAKTA RINGKAS

Penggunaan "Double Depth Lawn Crypt"

Double Depth Lawn Crypt merupakan salah satu kaedah yang digunakan di beberapa buah negara luar untuk menjimatkan keperluan tanah perkuburan. Kaedah ini membolehkan dua mayat disemadikan dalam satu ruang perkuburan. Strategi ini mampu memanjangkan jangka hayat tanah perkuburan sebanyak dua kali ganda dan sesuai diamalkan di kawasan yang mempunyai kesediaan tanah perkuburan yang terhad.

Sumber: wilbertcemeteryconstruction.com

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan
- Majlis Agama Islam Negeri

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 3.2C

Menerapkan prinsip reka bentuk sejagat dalam penyediaan kemudahan masyarakat

Reka bentuk sejagat didefinisikan sebagai reka bentuk persekitaran dan produk yang boleh digunakan secara meluas oleh semua golongan individu tanpa memerlukan sebarang adaptasi atau rekaan khas.

Prinsip reka bentuk sejagat (*universal design*) (Rajah 6-7) perlu diterapkan dalam pembangunan persekitaran bagi memenuhi keperluan semua golongan individu tanpa mengira peringkat umur, saiz dan keupayaan fizikal.

Penerapan reka bentuk sejagat dalam reka bentuk dan susun atur membolehkan kemudahan-kemudahan yang disediakan dapat diakses oleh semua golongan masyarakat dan pengguna.

Sebagai contoh, penyediaan *ramp* bukan sahaja dapat memudahkan aksesibiliti oleh golongan OKU yang menggunakan kerusi roda tetapi juga dapat memudahkan perjalanan seorang ibu dengan kereta sorong bayi dan seorang pekerja yang menolak troli barangan.

Berbeza dengan konsep perancangan pembangunan yang lain, pendekatan reka bentuk sejagat mengintegrasikan sebaik mungkin kemudahan-kemudahan untuk digunakan oleh semua golongan individu secara inklusif tanpa pengasingan.

Penyediaan kemudahan-kemudahan dan persekitaran bandar berkonsepkan reka bentuk sejagat perlu memenuhi elemen-elemen perancangan seperti mudah sampaian yang tinggi, selamat, selesa dan mesra pengguna.

Rajah 6-7: Prinsip-prinsip Reka bentuk Sejagat
Sumber: GPP Reka Bentuk Sejagat (*Universal Design*), 2011

Sehubungan itu, bagi memastikan kemudahan masyarakat disediakan mengikut piawaian dan menerapkan prinsip reka bentuk sejagat, terdapat beberapa langkah yang boleh dilaksanakan, antaranya adalah:

1. Memastikan cadangan pembangunan baru menerapkan konsep reka bentuk sejagat.
2. Menambah baik persekitaran perbandaran semasa dengan menerapkan elemen reka bentuk sejagat supaya kemudahan-kemudahan ini lebih fleksibel, selesa dan mudah digunakan.
3. Menyediakan persekitaran yang mudah diselenggara dan diuruskan oleh pihak yang bertanggungjawab.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Jabatan Kerja Raya
- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri
- Jabatan Kebajikan Masyarakat

**STRATEGI
KI 3.3**
**MENGARUSPERDANAKAN GAYA HIDUP BERSIH, SIHAT DAN SELAMAT
DALAM PERANCANGAN DAN PEMBANGUNAN**

Peningkatan gaya hidup bersih, sihat dan selamat merupakan pemangkin utama untuk menghasilkan masyarakat sejahtera. RFN4 menekankan persekitaran yang bersih, sihat dan selamat bertujuan untuk membantu memastikan pembangunan komprehensif dan sistematik dengan elemen yang sihat dari sudut fizikal, mental dan kesejahteraan sosial.

Persekitaran sihat, bersih dan selamat dapat mempromosi dan melindungi kesihatan dan keselamatan komuniti di kawasan tempat tinggal mereka terutamanya di kawasan yang berkepadatan tinggi. Penerapan amalan hijau dalam komuniti pula bertujuan untuk memperluas penggunaan teknologi hijau untuk meningkatkan kelestarian alam sekitar disamping menangani isu perubahan iklim keseluruhannya.

Aspek kesihatan merupakan salah satu ciri utama dalam bandar berdaya huni yang menyumbang kepada kelestarian sesebuah bandar. Lantaran itu, setiap pihak berkepentingan termasuklah penduduk perlu bertanggungjawab untuk bersama-sama memainkan peranan dalam menjadikan setiap keijiran sebagai petempatan yang lebih baik dan berkualiti terutama di kawasan-kawasan terkesan oleh pencemaran.

Hal ini memerlukan galakan dan mobilisasi infrastruktur dan kemudahan ke arah perkhidmatan penjagaan persekitaran yang berkualiti serta menggalakkan kesedaran penduduk terhadap gaya hidup bersih, sihat dan selamat.

Aktiviti riadah komuniti di taman-taman awam

TINDAKAN KI 3.3A

Menggalakkan amalan hijau dalam komuniti

Galakan amalan hijau dalam komuniti yang telah dilaksanakan di beberapa buah negara didapati telah berjaya membantu mengurangkan pengeluaran karbon, kesan pulau haba (*urban heat island*) dan mewujudkan kualiti persekitaran hidup dan suasana yang lebih baik bagi kawasan berkenaan.

Maka, selaras dengan komitmen negara bagi mengurangkan pelepasan karbon, pelbagai inisiatif bagi menggalakkan amalan hijau perlu dilaksanakan dengan segera, terutamanya di peringkat negeri, PBT, pihak swasta dan masyarakat itu sendiri.

Selain itu, inisiatif menggalakkan amalan hijau dalam komuniti termasuklah penyediaan lebih banyak ruang hijau, memanfaatkan tenaga boleh baharu, mengguna pakai konsep 3R (*reduce, reuse and recycle*) dalam pembangunan dan aktiviti harian.

Justeru, langkah-langkah untuk menggalakkan amalan hijau dalam komuniti adalah:

1. Memastikan pembangunan sedia ada dan pembangunan yang dirancang menyediakan kemudahan yang sesuai bagi aktiviti amalan hijau seperti tempat khas bagi pengasingan sisa, kawasan kebun komuniti dan sebagainya.
2. Membangunkan sekurang-kurangnya sebuah pusat kitar semula komuniti dalam setiap kejiranan di seluruh negara supaya memudahkan penduduk untuk bergerak dan menggalakkan mereka mengitar semula barangan terpakai.
3. Memanfaatkan kawasan hijau dan kawasan terbiar dijadikan kebun komuniti.
4. Memastikan perancangan dan pembangunan memberi penekanan terhadap penggalakan amalan hijau menerusi reka bentuk, peletakan dan teknologi.

Kebun Komuniti Seksyen 8 Timur Shah Alam, Selangor

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT)
- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 3.3B

Memperbanyakkan kawasan hijau dan meningkatkan fungsinya untuk dimanfaatkan sebagai ruang interaksi sosial

Kawasan hijau merupakan komponen utama dalam pembangunan komuniti setempat yang dapat memberi manfaat kepada penduduk terutama di kawasan bandar. Perluasan kawasan hijau di bandar-bandar utama bukan sahaja meningkatkan kedudukan daya saing bandar tetapi juga tahap daya huni dan kesejahteraan komuniti bandar.

Pada masa kini, semua pembangunan yang dikemukakan kepada PBT perlu memperuntukkan sekurang-kurangnya 10% kawasan tanah lapang awam daripada keseluruhan pembangunan. Tanah lapang perlu disediakan berdasarkan hierarki, keluasan dan saiz tadahan penduduk mengikut keperluan di dalam **Garis Panduan Perancangan Tanah Lapang dan Rekreasi**.

Kawasan hijau perlu diperkasa melalui peningkatan penyediaan kawasan hijau yang lebih berkualiti, pelbagai dan bersesuaian untuk rekreasi pasif dan aktif. Selain itu, kepelbagaian kawasan hijau dalam bentuk taman-taman rekreasi, taman permainan, kebun komuniti, kebun bandar dan taman atas bumbung akan menghasilkan reruang untuk komuniti beraktiviti.

Oleh yang demikian, langkah-langkah untuk memperkasa kawasan hijau dalam bandar adalah seperti berikut:

1. Mewartakan kawasan lapang dan taman bandar bagi mengekalkan keluasan kawasan hijau dan tidak disalah guna bagi aktiviti pembangunan lain.
2. Memastikan kawasan hijau berperanan sebagai ruang aktiviti komuniti setempat sama ada bagi tujuan rekreasi atau aktiviti bersesuaian yang boleh diakses semua lapisan masyarakat.
3. Mewujudkan dan menambah bilangan rangkaian hijau (*green network*) untuk tujuan rekreasi supaya dapat membentuk integriti ekologi kawasan kejiranan.
4. Memantapkan peranan PBT dalam menguatkuasa pelaksanaan *tree preservation order* (TPO) untuk memelihara pokok-pokok di dalam bandar yang mempunyai nilai-nilai atau ciri-ciri yang memberi manfaat kepada penduduk setempat dan alam persekitaran.
5. Melaksanakan penyelenggaraan secara berkala bagi memastikan fungsi kawasan hijau terus dapat dikekalkan.

Perancangan Kawasan Hijau di Kota Sultan Ahmad Shah, Pahang.

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Pihak Berkuasa Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan
- Jabatan Landskap Negara

Agensi Sokongan

- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri

TINDAKAN KI 3.3C

Memastikan persekitaran komuniti yang selamat

Persekitaran selamat bukan hanya meliputi kejrangan komuniti malah juga perbandaran. Ini selaras dengan kadar perbandaran yang terus meningkat menjelang tahun 2040 yang memerlukan penyediaan prasarana mencukupi dan berkualiti bagi menjamin keselamatan penghuninya.

Aspek keselamatan menjadi salah satu kriteria utama dalam meningkatkan keyakinan masyarakat terhadap tahap daya huni sesebuah kawasan.

Dalam konteks kejrangan, tahap keselamatan yang tinggi memberi keyakinan kepada penduduk untuk mendiami kawasan tersebut.

Langkah-langkah pelaksanaan yang dicadangkan adalah:

1. Memperincikan Panduan Pelaksanaan Reka Bentuk Bandar Selamat (*Crime Prevention Through Environmental Design, CPTED*) mengikut kesesuaian setempat.
2. Mengintegrasikan konsep bandar selamat dalam perancangan dan pembangunan baharu.
3. Menerapkan teknologi pintar dalam program bandar selamat seperti penyediaan *call box* / butang kecemasan di kawasan tumpuan utama bagi kawalan keselamatan sesebuah komuniti.

Rajah 6-8: Ciri-ciri Bandar Selamat

AGENSI BERKEPENTINGAN	
<p>Agensi Utama</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pihak Berkuasa Tempatan • Polis Diraja Malaysia 	<p>Agensi Sokongan</p> <ul style="list-style-type: none"> • PLANMalaysia • PLANMalaysia@Negeri

Kawasan pusat bandar George Town yang mengaplikasikan ciri-ciri bandar selamat untuk pengunjung.

KI 4 PERANCANGAN DAN PEMBANGUNAN MESRA KOMUNITI

(Community Friendly Planning and Development)

Perancangan dan pembangunan yang mesra komuniti menekankan kepada penglibatan komuniti di dalam proses perancangan dan pembangunan.

Keberkesanan penglibatan awam dan komuniti telah terbukti dalam menyelesaikan isu-isu lokaliti, mencetuskan idea yang berinovasi dan membawa sinergi perubahan kepada perancangan dan pelaksanaan rancangan pembangunan.

Sehubungan itu, RFN4 meneruskan aspek penglibatan komuniti sebagai salah satu hala tuju strategik utama dalam Teras 3.

Peningkatan penglibatan awam merupakan petunjuk bagi komitmen kerajaan dalam memastikan perancangan dan pembangunan memenuhi keperluan masyarakat. Hal ini juga menunjukkan tahap kesedaran masyarakat yang semakin tinggi dalam menyampaikan pendapat dan kehendak mereka secara lebih kolektif dan teratur.

Selain itu, penglibatan awam juga menunjukkan kesanggupan individu dalam menjalankan tanggungjawab sosial serta saling bekerjasama untuk memastikan persekitaran kehidupan adalah kondusif dan selesa untuk didiami.

Menerusi Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) yang ke-17 iaitu '*Partnership for The Goals*' telah memberi penekanan terhadap kepentingan kerjasama dalam mencapai matlamat yang ditetapkan.

Dalam konteks perancangan dan pembangunan mesra komuniti, kepelbagaian kaedah kolaborasi ini tidak hanya terhad kepada individu, malah juga kepada persatuan serta badan-badan bukan kerajaan yang mempunyai penglibatan di peringkat perancangan, operasi dan pengurusan.

Keterlibatan dan kolaborasi komuniti merupakan terjemahan nilai demokrasi dalam setiap aktiviti dan proses pembangunan yang mana dapat mewujudkan sifat kepunyaan masyarakat terhadap kawasan setempat.

Kepelbagaian kaedah kolaborasi sama ada secara individu mahupun secara bersama iaitu melalui persatuan penduduk, badan bukan kerajaan (NGO) dan sebagainya telah mewujudkan kerjasama yang erat dengan tadbir urus di peringkat tempatan dalam melaksanakan sepenuhnya aspirasi pembangunan mesra komuniti seperti yang telah digariskan.

HALA TUJU STRATEGIK KI 4

PERANCANGAN DAN PEMBANGUNAN MESRA KOMUNITI

KI 4.1

Menerapkan Kolaborasi dan Perkongsian Strategik dalam Pembangunan

**STRATEGI
KI 4.1**

**MENERAPKAN KOLABORASI DAN PERKONGSIAN STRATEGIK DALAM
PEMBANGUNAN**

PERKAITAN
SDGs

>SDG9 >SDG11
>SDG16 >SDG17

Globalisasi semasa menyaksikan wujudnya keperluan terhadap kerjasama yang erat di antara pemain industri serta sektor swasta dan orang awam dalam menghadapi arus perubahan teknologi dan kemajuan ekonomi demi meraih manfaat bersama.

Kolaborasi dan perkongsian strategik dalam perancangan dan pembangunan merupakan antara kaedah memperkasa (*empowering*) sumber sedia ada bagi manfaat pembangunan.

Skop penglibatan awam perlu dipertingkat dan diperluas dalam proses perancangan. Sesi perbincangan kumpulan berkepentingan perlu diperbanyakkan meliputi proses kebenaran merancang bagi projek-projek pembangunan bandar, pembangunan koridor ekonomi, pembangunan semula sesuatu kawasan dan tidak hanya tertumpu kepada projek infrastruktur mega seperti MRT dan LRT.

Kini, kolaborasi dalam kalangan masyarakat telah berkembang sebagai salah satu kaedah dalam proses perancangan dan pembangunan. Hal ini kerana ia merupakan elemen penting dalam mencapai pembangunan mampan dan memperkasakan peranan orang awam dalam pembangunan.

Strategi ini juga menekankan penglibatan penduduk melalui inisiatif dan ruang untuk membuat keputusan bagi memupuk sifat tanggungjawab dalam pembangunan, perlindungan keselamatan dan pemeliharaan kejiranan dan harta awam secara bersama.

Kepentingan kolaborasi telah diakui sepenuhnya oleh Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (PBB) dan kebanyakan institusi pembangunan antarabangsa yang lain dalam menjadikan kolaborasi dan perkongsian strategik sebagai salah satu strategi untuk mencapai Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) ke-17.

Selain itu, pelbagai pihak berkepentingan terutamanya sektor korporat dan pemain industri dilihat mempunyai peranan tersendiri dalam menyumbang kepada pembangunan ekonomi, sosial dan juga persekitaran negara melalui penerapan kolaborasi dan perkongsian strategik.

Program Bersama Masyarakat Orang Asli Sg Peroh, Johor

TINDAKAN KI 4.1A

Memperkasakan peranan dan penglibatan orang awam

Seiring dengan usaha pembangunan mampan yang dilaksanakan oleh kerajaan, kesedaran dan kepekaan orang ramai terhadap keperluan kepada kualiti hidup yang lebih baik juga semakin meningkat.

Peranan masyarakat dalam proses perancangan masa kini sangat diperlukan bagi memastikan pembangunan yang dilaksanakan dapat memberi keselesaan dan kualiti hidup yang diperlukan oleh setiap lapisan masyarakat.

Penglibatan awam dicadangkan untuk diperluas meliputi projek-projek pembangunan bandar mega, pembangunan semula bandar, projek penambakan laut dan projek pengangkutan awam.

Selain itu, penglibatan awam juga perlu dipertingkatkan melalui lebih banyak sesi perbincangan kumpulan berkepentingan, forum penduduk, kajian persepsi penduduk bagi mendapat maklum balas mengenai sesuatu perancangan dan pelaksanaan projek pembangunan dan juga perkhidmatan.

Oleh yang demikian, langkah-langkah yang perlu diambil adalah:

1. Mempertingkatkan program libat urus (*engagement*) dalam proses perancangan di peringkat negeri dan tempatan melalui penyediaan rancangan struktur, rancangan tempatan, rancangan kawasan khas serta kebenaran merancang.
2. Menambahbaik dan memperkasa program libat urus di antara PBT dan komuniti dalam pembangunan projek komuniti.
3. Membudayakan konsep kepunyaan (*sense of belonging*) kepada komuniti dan masyarakat.
4. Memperkukuh program-program komuniti ke arah penyelarasan Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) selaras dengan Dasar Komuniti Negara.
5. Mempelbagaikan medium atau platform bagi menggalakkan penglibatan orang awam secara langsung dalam perancangan pembangunan.

Matlamat Pembangunan Mampan (SDGs) yang ke-17 berkaitan dengan perkongsian pelbagai pihak untuk pembangunan yang lestari.

Sumber:
sdgs.un.org/goals

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan (KPKT)
- PLANMalaysia
- PLANMalaysia@Negeri
- Pihak Berkuasa Tempatan

Agensi Sokongan

- Badan Bukan Kerajaan
- Sektor Swasta

TINDAKAN KI 4.1B

Menggalakkan kerjasama strategik dengan pihak berkepentingan

Kerjasama strategik yang dijalinan di antara pihak kerajaan mahupun swasta dengan kelompok masyarakat dapat memastikan pihak luar cakna dengan keadaan persekitaran komuniti.

Sektor korporat boleh memainkan peranan dalam pelbagai bidang merangkumi aspek pendidikan, kesihatan, alam sekitar dan ekonomi bagi bersama-sama membangunkan kawasan setempat.

Contoh inisiatif terbaik yang telah dilaksanakan pada tahun 2019 adalah projek RIVERDALE iaitu kolaborasi antara Majlis Bandaraya Iskandar Puteri (MBIP) dan Kolej Rahman Putra, Universiti Teknologi Malaysia (UTM). Projek ini bertujuan mendidik komuniti setempat menjaga Sungai Skudai bermula daripada rumah.

Menerusi kolaborasi tersebut, tenaga pengajar serta kemudahan-kemudahan asas bersesuaian disediakan dalam memberikan ilmu terhadap penjagaan sungai khususnya kepada komuniti di sekitar Sungai Skudai.

Projek berkenaan juga telah dirancang untuk dilaksanakan bagi jangka masa yang panjang supaya dapat diteruskan oleh semua lapisan masyarakat demi kepentingan generasi akan datang. Projek ini merupakan contoh terbaik dalam menterjemahkan tindakan ini.

Sehubungan itu, terdapat beberapa langkah lain yang boleh menyokong tindakan ini iaitu :

1. Menggalakkan kerjasama dan kolaborasi antara badan bukan kerajaan dan swasta dengan agensi kerajaan dalam program kemasyarakatan atau alam sekitar.
2. Mempelbagaikan program tanggungjawab sosial korporat (CSR) untuk manfaat masyarakat secara lebih menyeluruh.
3. Menekankan perkongsian sumber dalam pembangunan komuniti.
4. Menambahbaik pemberian insentif sedia ada bagi syarikat korporat yang banyak menjalankan program CSR.

Program-program bersama komuniti setempat yang telah dilaksanakan di seluruh negara

AGENSI BERKEPENTINGAN

Agensi Utama

- Agensi Persekutuan dan Negeri
- Badan Bukan Kerajaan
- Sektor Swasta

Agensi Sokongan

- Pihak Berkuasa Tempatan

Antara sesi focus group discussion (FGD) yang diadakan bagi penyediaan RFN4 dan Rancangan Tempatan Daerah Hulu Selangor 2035

PERKAITAN SDGs BAGI TERAS 3

PERKAITAN SDGs	STRATEGI DAN TINDAKAN TERAS 3	INDIKATOR
KI 1 : Perancangan Penyediaan Perumahan untuk semua Masyarakat		
<p>SDG1 SDG3 SDG9 SDG10 SDG11</p>	<p>KI 1.1 Memastikan Penawaran Perumahan yang Bersesuaian Mengikut Keperluan</p>	<p>1. Jumlah rumah mampu milik yang telah dibangunkan 2. Bilangan kampung yang terlibat dengan program bekalan air luar bandar dan mendapat bekalan air bersih 3. Jumlah projek perumahan berkonsepkan <i>retirement village</i> kepada warga emas</p>
	<p>TINDAKAN KI 1.1A Memastikan penawaran perumahan mampu milik seiring dengan permintaan</p>	
	<p>TINDAKAN KI 1.1B Meningkatkan kualiti perumahan dan kejuruan melalui pembangunan yang lebih terancang</p>	
	<p>TINDAKAN KI 1.1C Menyediakan persekitaran perumahan yang dapat memenuhi keperluan warga emas</p>	
<p>SDG1 SDG3 SDG10 SDG11</p>	<p>KI 1.2 Mengawal Perancangan Penyediaan Perumahan yang Sistematis</p>	<p>1. Bilangan Lembaga Perumahan Negeri ditubuhkan 2. Jumlah unit perumahan mampu milik di sekitar TOD 3. Kadar bilangan isi rumah berbanding bilangan kediaman (bagi negara, negeri, strata)</p>
	<p>TINDAKAN KI 1.2A Memperluaskan penubuhan Lembaga Perumahan di setiap negeri untuk mengendalikan pembangunan perumahan secara lebih khusus</p>	
	<p>TINDAKAN KI 1.2B Merancang dan menyediakan perumahan yang bersesuaian di lokasi tumpuan utama</p>	
KI 2 : Pembentukan Masyarakat Berpendidikan Yang Berdaya Saing Secara Menyeluruh		
<p>SDG3 SDG4 SDG9 SDG11</p>	<p>KI 2.1 Menyediakan Kemudahan Pendidikan Asas kepada setiap Lapisan Masyarakat di Seluruh Negara</p>	<p>1. Bilangan sekolah yang dilengkapi kemudahan jalur lebar 2. Bilangan pusat pendidikan khas yang disediakan untuk golongan OKU</p>
	<p>TINDAKAN KI 2.1A Memastikan setiap institusi pendidikan asas mempunyai kebolehcapaian fizikal dan maya (<i>virtual</i>) yang menyeluruh</p>	
	<p>TINDAKAN KI 2.1B Merancang penyediaan tapak sekolah pendidikan khas untuk golongan OKU di kawasan yang memerlukan</p>	
<p>SDG3 SDG4 SDG8 SDG9 SDG11</p>	<p>KI 2.2 Memperkasakan Masyarakat Mahir dan Berpendidikan Tinggi Menerusi Institusi Pendidikan yang Bersepadu</p>	<p>1. Bilangan kemasukan, enrolmen & keluaran mengikut peringkat IPT 2. Bilangan projek pembangunan PAWE berdasarkan keperluan warga emas</p>
	<p>TINDAKAN KI 2.2A Membangunkan institusi pendidikan di lokasi yang dapat memberikan manfaat pembelajaran serta mewujudkan rantaian ekonomi setempat</p>	
	<p>TINDAKAN KI 2.2B Menggalakkan amalan pembelajaran sepanjang hayat bagi meningkatkan kemahiran dan kompetensi tenaga kerja</p>	

PERKAITAN SDGs	STRATEGI DAN TINDAKAN TERAS 1	INDIKATOR
KI 3 : Persekitaran Yang Kondusif dan Berdaya Huni		
SDG3 SDG9 SDG11	KI 3.1 Mempergiat Pelaksanaan Konsep Kejiranan Komuniti Menerusi Penyediaan Ruang dan Kemudahan untuk Kegunaan Bersama	1. Projek <i>placemaking</i> mengikut PBT 2. Pelan induk rangkaian laluan pejalan kaki dan basikal mengikut setiap PBT
	TINDAKAN KI 3.1A Mewujudkan ruang interaksi komuniti untuk kegunaan awam	
	TINDAKAN KI 3.1B Menyediakan rangkaian pejalan kaki dan basikal yang menyeluruh untuk kemudahan komuniti	
SDG3 SDG4 SDG9 SDG11 SDG17	KI 3.2 Membangunkan Kemudahan Masyarakat secara Bersepadu dan Kondusif	1. Bilangan pembangunan perkuburan bersepadu (mengikut negeri, PBT)
	TINDAKAN KI 3.2A Memastikan penyediaan kemudahan masyarakat secara bersepadu mengikut keperluan komuniti setempat di lokasi yang mudah akses	
	TINDAKAN KI 3.2B Menyediakan kawasan perkuburan secara bersepadu di lokasi yang strategik	
TINDAKAN KI 3.2C Menerapkan prinsip reka bentuk sejagat dalam penyediaan kemudahan masyarakat		
SDG3 SDG6 SDG9 SDG11 SDG15	KI 3.3 Mengarusperdanakan Gaya Hidup Bersih, Sihat dan Selamat dalam Perancangan dan Pembangunan	1. PBT yang menerima anugerah berkaitan amalan hijau 2. Jumlah keluasan kawasan lapang dan taman bandar yang diwartakan 3. PBT yang terlibat dalam program bandar selamat
	TINDAKAN KI 3.3A Menggalakkan amalan hijau dalam komuniti	
	TINDAKAN KI 3.3B Memperbanyakkan kawasan hijau dan meningkatkan fungsinya untuk dimanfaatkan sebagai ruang interaksi sosial	
	TINDAKAN KI 3.3C Memastikan persekitaran komuniti yang selamat	
KI 4 : Perancangan dan Pembangunan Mesra Komuniti		
SDG9 SDG11 SDG16 SDG17	KI 4.1 Menerapkan Kolaborasi dan Perkongsian Strategik dalam Pembangunan	1. Bilangan program bersama masyarakat yang dianjurkan oleh PBT 2. Bilangan projek di bawah CSR yang telah dilaksanakan oleh syarikat korporat
	TINDAKAN KI 4.1A Memperkasakan peranan dan penglibatan orang awam	
	TINDAKAN KI 4.1B Menggalakkan kerjasama strategik dengan pihak berkepentingan	